

INTERVENTIE

#3 OKTOBER 2026

MARVER
LEDENMAGAZINE

**WET OP DEFENSIE-
GEREEDHEID**
mist onderbouwing

**SINT-NICOLAAS-
EN KERSTACTIE**
van het Fonds Sociale Zorg

**NIEUWE
RICHTLIJNEN**
beschermen lokale
medewerkers

**REGELING
MILITAIRE INZET**
BAKENT JOUW RECHTSPOSITIE AF

GROEI

“

De Koninklijke Marechaussee groeit. Alles bij elkaar opgeteld, komen we uit op iets minder dan 10.000 marechaussees.

Daarmee heeft de KMar de Luchtmacht ingehaald en is zij niet langer het kleinste OPCO. Al dat groeien gaat niet vanzelf en komt met groei-stuipen. Het is fijn dat er nieuwe collega's instromen, maar zij moeten ook worden opgevangen op het OTCKMar en in de praktijk leren wat het werk inhoudt. Samen met de KMar hebben we er als vakbonden voor gezorgd dat in elk geval het OTCKMar weer kan groeien door de reorganisatie zo snel als kan mogelijk te maken. Dat had zes weken eerder gekund. In het huis van de Hoofddirecteur Personeel (HDP) Defensie zijn ze echter zo gefocust op het beperken van de invloed van de 'vertragende vakbonden' dat ze paradoxaal genoeg zelf de grootste veroorzaker van de vertraging zijn. De Brede grensclaim is een ander slachtoffer van die verkeerde focus van de HDP, waardoor ook dit dossier vertraging oploopt. Een enkele P&O'er heeft kennelijk een verkeerde memo ontvangen en vertelt collega's dat de vakbonden hun plaatsing op een nieuwe functie tegenhouden. Dat klopt dus niet.

Tijdens reorganisaties wordt vaak geroepen: "Er is voor iedereen plek in de herberg!" Dat klopt in elk geval op papier. Mensen hebben een functie en worden betaald. Alleen is de fysieke plek in de herberg een stuk lastiger. Het OTCKMar is al jaren veel te klein en op Rotterdam Airport is de behuizing bijvoorbeeld ook behoorlijk aan de krappe kant. Oplossingen zijn niet eenvoudig. Een pand bijbouwen kost tijd en de explosieve groei van de KMar kwam toch redelijk onverwacht. Daarbij heeft de KMar maar beperkt invloed op het vastgoed.

Knelt het toch ergens onhoudbaar? Meld dit dan bij de medezeggenschap. Niet dat zij gebouwen erbij kunnen toveren, maar ze kunnen in elk geval met de commandant in gesprek gaan over alternatieve oplossingen.

Wij praten intussen met Defensie over hoe we de groei kunnen vormgeven. Dat loopt niet heel soepel. Als we iets afspreken, dan komt er namelijk alsnog iets anders op papier. Heel vreemd. Onze onderhandelaars Reinier en Arjen zetten zich tot het uiterste in om Defensie alsnog tot heldere afspraken te bewegen. Dat is niet eenvoudig, omdat Defensie onverminderd last heeft van onbegrepen gedrag. Ik schreef er al over in mijn vorige blog. Zelf mag ik het overleg met de KMar voor mijn rekening nemen. Dat praat een stuk eenvoudiger. We weten elkaar goed te vinden en zijn het soms respectvol met elkaar oneens. Maar vooralsnog komen we altijd tot resultaten en bovendien sneller dan ooit. Samen met de KMar doen we er alles aan om de groei door te zetten. De groei van Defensie, en die van de KMar in het bijzonder, is te belangrijk. Daarom mag die niet worden beperkt door de te grote ego's van individuen.

”

06

VOORSTEL VAN ONZE CENTRALE ACOP LIGT AAN BASIS RMI

→ Vanwege de ernst en de risico's die hierbij om de hoek komen kijken, moet de inzet van militairen voortaan substantieel beter financieel worden gecompenseerd dan varen en oefenen, waarbij in het uiterste geval sprake is van een geconditioneerde nabootsing van oorlogsomstandigheden. Dit is een belangrijk uitgangspunt van de nieuwe Regeling Militaire Inzet (RMI) die sinds 1 oktober 2026 van toepassing is. Aan de basis van de RMI ligt een voorstel van onze centrale ACOP.

10

WODG MIST ONDERBOUWING VOOR VERDERE INPERKING VAN JOUW RECHTSPOSITIE

→ Volgens Reinier van Deelee, vicevoorzitter van de MARVER en onderhandelaar in het arbeidsvoorwaardenoverleg met Defensie, ontbreekt in het voorstel voor de Wet op de Defensiegereedheid een onderbouwing voor de verdere inperking van de militaire rechtspositie. "Er is geen analyse gedeeld die uitwijst dat er ondanks de bestaande uitzonderingsmogelijkheden nog andere belemmeringen zijn waarvoor gerichte maatregelen kunnen worden getroffen."

12

NIEUWE RICHTLIJNEN WAARBORGEN RECHTEN LOKALE MEDEWERKERS

→ Veel militaire, humanitaire en diplomatieke missies maken gebruik van lokale medewerkers. Bij gebrek aan gemeenschappelijke internationale standaarden worden zij met langdurige en terugkerende problemen geconfronteerd. Daarom publiceerde de organisatie Local Staff International (LSI) in januari 2026 nieuwe richtlijnen om hun rechten en bescherming te waarborgen. Wij onderschrijven deze richtlijnen.

26

MARVER PRESENTEERT NATIONAAL RAPPORT TIJDENS 134^E AV EUROMIL

→ Tijdens de 134e Algemene Vergadering van EUROMIL, de Europese organisatie van militaire verenigingen en vakbondsorganisaties, in het Ierse Naas presenteerden de MARVER en onze zusterbond AFMP hun nieuwste nationaal rapport. Hierin schetsen wij de meest actuele defensieontwikkelingen in ons land, waaronder het op 17 juli ondertekende arbeidsovereenkomstenakkoord 2026-2028 voor defensiemedewerkers.

EN VERDER...

- 04** Bondig – Werk en inkomen
- 18** Bondig – Vereniging
- 23** Sint-Nicolaas- en Kerstactie van FSZ
- 24** Medezeggenschap: van verslaglegging tot regelgeving
- 25** Kaderleden bezoeken Brigade Caribisch Gebied
- 28** Defensie in de media: kwartaaloverzicht
- 31** Puzzel
- 32** Contact met de MARVER
- 34** Katern Ledenvoordeel FNV
- 36** Uit de praktijk: functiewaardering

LEERLINGEN KRIJGEN ALSNOG HUN TOD

Leerlingen die tijdens hun stage in het kader van hun opleiding bij het OTCKMar geen Toelage Onregelmatige Dienst (TOD) uitbetaald hebben gekregen, kunnen deze toelage in november alsnog tegemoetzien. Zij krijgen dan alle niet genoten TOD vanaf 1 januari 2026 tot nu. Door problemen rond de overgang naar het systeem TOBS bleef de uitbetaling hiervan tot nu toe uit. Op aandringen van de MARVER trof de KMar onlangs een tijdelijke regeling die het mogelijk maakt om de TOD toch uit te betalen. Omdat het TOBS-systeem hun TOD nog altijd niet kan verwerken, voerde het OTCKMar de bijbehorende mutaties van de leerlingen vanaf 15 oktober handmatig in aan de hand van digitale formulieren. Als deze invoer is voltooid, ontvangen zij in november hun langverwachte TOD. Volgens de KMar gaat het om een eenmalige oplossing die loopt tot en met december 2026. Zij spant zich de komende tijd in om de verwerking van de TOD in 2027 wel zonder problemen te laten verlopen. ←

TEGEMOETKOMING DAGELIJKS REIZEN TIJDENS AANVULLEND GEBORTEVERLOF WEER VAN KRACHT

Wij vertelden je al eerder dat Defensie ons in een bezwaarprocedure over de reiskostenvergoeding tijdens het aanvullend geboorteverlof in het gelijk stelde. Nadat wij hieraan de nodige ruchtbaarheid hadden gegeven en meerdere leden een verzoek tot betaling van de vergoeding hadden ingediend, kwam Defensie echter op haar standpunt terug. Defensie besloot alsnog dat er tijdens het aanvullend geboorteverlof geen aanspraak op de tegemoetkoming dagelijks reizen kon worden gemaakt. Naar aanleiding hiervan tekenden wij opnieuw voor een aantal leden bezwaar aan. Goed nieuws is dat deze bezwaren inmiddels gegrond zijn verklaard. Defensie erkent dat de tegemoetkoming dagelijks reizen tijdens het aanvullend geboorteverlof gewoon doorloopt. De onderbreking van de tegemoetkoming mag pas na zes weken ingaan. Wij zijn blij met dit resultaat en zijn nog met Defensie in gesprek over de reparatie die moet plaatsvinden. Hierover hopen we je binnenkort te kunnen informeren op onze website en in onze app. Heb je in de tussentijd vragen over jouw tegemoetkoming? Stel die dan gerust aan de collega's van onze afdeling individuele belangenbehartiging via ib@marver.nl.

POSITIEF NIEUWS VOOR IEDEREEN DIE LETSEL OPLOOPT TIJDENS EEN INZET IN HET BUITENLAND

We hebben goed nieuws voor iedereen die psychisch of fysiek letsel oploopt tijdens een militaire inzet in het buitenland die niet als uitzending of missie te boek staat. De staatssecretaris van Defensie bevestigde onlangs namelijk dat letsel tijdens zo'n inzet wordt beschouwd als 'te zijn ontstaan in het kader van de uitoefening van de militaire dienst tijdens buitengewone of hiermee vergelijkbare omstandigheden'. Volgens deze definitie is er sprake van een dienstongeval en dat betekent dat de betrokken militairen in aanmerking komen voor een volledige schadevergoeding. Belangrijk is dat ook letsel dat is opgelopen in het buitenland tijdens de recuperatie of adaptatie aanspraak biedt op een volledige schadevergoeding. Hierover kan dus geen misverstand meer ontstaan.

Heb jij vragen naar aanleiding van letsel dat je tijdens een inzet in het buitenland opliep of merkte het ABP jouw ongeval tijdens een inzet, recuperatie of adaptatie aan als een bedrijfsongeval? Neem dan via e-mail (ib@marver.nl) contact op met onze afdeling individuele belangenbehartiging. ←

HEB JIJ JOUW **TOELAGEN** ONTVANGEN IN DE VAKANTIE?

Met enige regelmaat voeren wij bezwaarprocedures namens leden bij wie de werkgever toelagen heeft stopgezet tijdens de door hen genoten vakantieweken. Hierdoor kregen zij in de maanden na hun vakantie namelijk onterecht minder loon. Denk jij dat de uitbetaling van specifieke toelagen, zoals het vlieggeld, de duiktoelage, de toelage munitieruimen en de oefentoeelage, in jouw vakantie ook ten onrechte achterwege is gebleven? Mail dan de bijbehorende stukken naar de collega's van onze afdeling individuele belangenbehartiging via ib@marver.nl. Zij kunnen beoordelen of jouw toelagen inderdaad moesten worden doorbetaald. ←

ZORG ERVOOR DAT JE GEEN PENSIOENCOMPENSATIE MISLOOPT!

Ga je vóór 1 januari 2027 uit dienst en teken je een contract bij een andere werkgever? Dan loop je het risico dat je een belangrijke pensioenaanvulling of pensioencompensatie misloopt! In dit bericht lichten wij toe of dit bij jou het geval kan zijn. Op 1 juli 2023 trad de Wet toekomst pensioenen in werking. Pensioenfondsen hebben nog tot 1 januari 2028 de gelegenheid om over te stappen op het nieuwe pensioenstelsel. Het ABP, waar het pensioen van burgers en militairen is ondergebracht, heeft besloten om deze overstap op 1 januari 2027 te maken. Een belangrijk aspect van de overgang naar het toekomstige pensioenstelsel is dat pensioendeelnemers van 35 jaar en ouder kunnen rekenen op een pensioenaanvulling of -compensatie. Zij krijgen deze compensatie omdat hun pensioenpremie minder lang kan renderen. ←

Scan de QR-code om het volledige bericht te lezen.

UPDATE ROND FOUTIEF VERSTREKTE IKB-UREN

In het arbeidsvoorwaardenakkoord 2026-2028 is de afspraak gemaakt dat beroepsmilitairen vanaf 2027 zes maanden na hun indiensttreding IKB-uren kunnen kopen en sparen. Op dit moment hebben zij deze mogelijkheid pas 48 maanden na de afronding van hun initiële opleiding. Door een fout met een nog onbekende oorzaak konden zij in september van dit jaar al tijdelijk IKB-uren kopen. Heb jij juist in deze periode uren ingekocht? Dan heb je daar vermoedelijk dus geen recht op en worden er mogelijk maatregelen getroffen om de aankoop van de uren terug te draaien. Wij hebben aandacht gevraagd voor de ontstane situatie en aangedrongen op een oplossing voor de gemaakte fout. Zodra er meer bekend is, dan brengen wij jou hiervan op de hoogte via onze website en ledenapp. ←

GA JE UIT DIENST? CHECK DAN DE VAKANTIE-UREN OP JOUW LOONSTROOK!

Ga je uit dienst en heb je nog recht op de uitbetaling van vakantie-uren? Dan adviseren wij jou om bezwaar aan te tekenen tegen de loonstrook waarop je deze uren kunt zien. Wij kunnen dit bezwaar voor jou oppakken. Alweer langere tijd erkent Defensie dat het werkgeversdeel van de pensioenpremie en het financiële voordeel van de eigen ziektekostenverzekering voor militairen in het vakantieloon moeten worden meegenomen. De uitvoering is echter nog steeds niet rond. Daarom moet je op tijd – dat wil zeggen binnen zes weken – bezwaar maken. Stuur een e-mail (ib@marver.nl) naar de collega's van onze afdeling individuele belangenbehartiging als je wilt dat zij dit voor jou oppakken. ←

Regeling Militaire
Inzet sinds 1 oktober
2026 van kracht

‘SCHERPERE AFBAKENING VAN DIVERSE VORMEN VAN MILITAIRE INZET’

Vanwege de ernst en de bijbehorende risico's moet de inzet van militairen voortaan substantieel beter financieel worden gecompenseerd dan varen en oefenen, waarbij in het uiterste geval sprake is van een geconditioneerde nabootsing van oorlogsomstandigheden. Dit is één van de belangrijkste uitgangspunten van de nieuwe Regeling Militaire Inzet (RMI) die sinds 1 oktober 2026 van kracht is. Aan de basis van de RMI ligt een voorstel van onze centrale ACOP. Om tot een onderbouwd voorstel te komen, maakten wij dankbaar gebruik van de input van leden wier inzetten in het verleden niet goed zijn afgehandeld of onvoldoende zijn gecompenseerd. Nadat Defensie en de bonden het in januari eens werden over de hoofdlijnen van de RMI, zijn de afgelopen tijd de laatste inhoudelijke punten op de i gezet.

'De VVHO kende een aantal tekortkomingen'

Als onderhandelaar namens de ACOP in het georganiseerd overleg hierover met Defensie was Arjen Rozendal betrokken bij de totstandkoming van de RMI. Interventie vroeg hem naar de meerwaarde van de RMI, de ervaringen van onze leden die hieraan ten grondslag liggen en de drie in het kader van deze regeling gedefinieerde inzetvormen.

Verschillende gebeurtenissen waren volgens Arjen aanleiding om tijdens een traject van arbeidsvoorwaardenonderhandelingen tussen Defensie en de bonden werk te maken van een nieuwe regeling voor militaire inzet en om afscheid te nemen van de Regeling voorziening bij vredes- en humanitaire operaties (VVHO). "De eerste belangrijke gebeurtenis was de orkaan Irma, die op 6 september 2017 verwoestingen aanrichtte op Sint Maarten," verduidelijkt Arjen. "Later bleek dat de toenmalige Commandant der Strijdkrachten (CDS, red.) de langdurige inzet en noodhulp van Nederlandse militairen na de ramp bewust niet via de VVHO wilde erkennen voor de collega's die hiervóór al in deze regio waren geplaatst. Dit was ons en de andere bonden een doorn in het oog. Na jaren gesteggel met Defensie kregen de betrokken militairen alsnog hun verdiende erkenning en beloofde Defensie beterschap op dit punt."

Gaten dichten

Toen Rusland op 24 februari 2022 Oekraïne binnenviel, werd er plotsklaps nog een grotere paraatheid en inzet van onze militairen verwacht, zo benadrukt Arjen. "Tot onze verbazing kwam de HDP op de proppen met een inventarisatie van de toen geldende militaire rechtspositie. Hij vroeg ons om te bevestigen dat alle activiteiten en vormen van inzet voor Oekraïne niet onder de VVHO zouden vallen en dienden te worden afgedaan als een oefening of een dienstreis. Wij vonden juist dat deze inzet vrijwel altijd onder de VVHO moest vallen, ondanks de gebreken die deze regeling bij sommige inzetvormen had." Omdat de VVHO dus een aantal tekortkomingen kende, besloten wij het initiatief te nemen voor een nieuwe regeling ter vervanging hiervan.

Arjen: "Deze regeling moest zorgen voor een scherpere afbakening van de verschillende vormen van militaire inzet en meerdaagse activiteiten zoals opgesomd in de Regeling vergoeding voor overwerk, onregelmatigheid, beschikbaarheid en bereikbaarheid (VROB, red). Ook wilden we hiermee de rechtspositionele gaten rond de operationele inzet dichten, waarbij de toepassing van de VVHO of de VROB volgens ons niet gerechtvaardigd was. In het arbeidsvoorwaardenakkoord 2024 is de afspraak gemaakt voor de RMI. Omdat de gewenste nieuwe regeling

betrekking had op zowel de VVHO als de VROB zijn hierover bij volgende arbeidsvoorwaardenakkoorden aanvullende afspraken gemaakt."

Gedegen voorstel

Om tot een onderbouwd voorstel voor de RMI te komen, is goed geluisterd naar de ervaringen van leden wier inzetten in het verleden slecht zijn afgehandeld of gecompenseerd. Enkele inzetten sprongen er de laatste jaren negatief uit. Zoals eerder gezegd, ging er dus veel mis bij de afwikkeling en compensatie van de inzet naar aanleiding van de verwoestingen door de orkaan Irma en bij de diverse inzetten voor Oekraïne. Dergelijke problemen deden zich verder voor bij de inzet in het kader van Enhanced Forward Presence ter versterking van de oostflank van het NAVO-gebied. Ook bij andere inzetten is geweigerd om ze in de vergoedingstabellen van de VVHO op te nemen.

Na de evacuatie van militairen uit Beiroet ontvingen wij in 2025 verontrustende signalen van leden dat deze evacuatie op basis van een dienstreis moest plaatsvinden. Hierdoor genoten zij onvoldoende rechtspositionele bescherming, terwijl vlakbij de startbaan van de luchthaven bombardementen werden uitgevoerd en zij dus gevaar liepen. Pas na de nodige druk van onze kant kregen wij de

toezegging van Defensie dat toekomstige evacuaties uit een conflictgebied alleen zouden worden uitgevoerd aan de hand van de VVHO. Dit benadrukte volgens ons hoe belangrijk het was om er met een nieuwe regeling voor te gaan zorgen dat de afwikkeling van risicovolle inzetten niet meer afhankelijk zou zijn van de status die hieraan werd gegeven.

Opgedragen inzet

De RMI draait bewust alleen om de vraag of je kunt spreken van een inzet. "Feit is dat het altijd gaat om een opgedragen inzet in Nederland óf in het buitenland," verduidelijkt Arjen. "Door dit als uitgangspunt te nemen, voorkom je dat vergelijkbare inzetten anders worden afgehandeld en gecompenseerd, alleen omdat deze willekeurig een afwijkende status hebben gekregen." Voortaan bepaalt de minister van Defensie vooraf of er sprake is van inzet, om welke inzetvorm het gaat en wanneer deze begint en eindigt. "Hierdoor weten militairen bij elke missie waar zij qua rechtspositie aan toe zijn, welk RMI-inzetvorm geldt en op welke compensaties of voorzieningen zij kunnen rekenen," zegt Arjen. "De minister bepaalt wanneer een inzet begint en eindigt en kan bijvoorbeeld besluiten om de inzet eerder te laten ingaan of langer te laten duren, bijvoorbeeld door de voorbereidingstijd en de nazorgperiode als onderdeel hiervan aan te merken. Belangrijk om te weten is dat drie duidelijk gedefinieerde inzetvormen binnen de RMI de vrijheid van de minister beperken om missies en operaties niet als inzet aan te wijzen."

RMI-1, RMI-2 en RMI-3

Deze inzetvormen kennen elk een eigen mate van ernst en risico. "Het belangrijkste uitgangspunt hiervan is dat inzet vanwege de ernst en de bijbehorende risico's financieel substantieel beter moet worden gecompenseerd dan varen en oefenen," aldus Arjen. "Bij RMI-1 gaat het om militaire inzet buiten Nederland in het kader van (vrede)soperaties en missies. RMI-2 omvat andere militaire inzet in het buitenland zoals bijstands-

verlening en inzet in NAVO- of EU-verband, anders dan missies en operaties. Militaire inzet in Nederland vormt de derde inzetvorm. Hieronder valt de voorheen in de VROB genoemde 'bijzondere inzet'. Dankzij de drie gedefinieerde inzetvormen kunnen de compensatie, beloning en rechtspositie bescherming van militairen beter worden afgestemd op de aard van de inzet en de specifieke risico's."

Haarlemmerolie

Een winstpunt van de RMI is volgens Arjen dat in het kader van de noodzakelijke aanpassing van de VROB het begrip 'bijzondere inzet' uit deze regeling is gehaald. "Defensie misbruikte dit begrip te pas en te onpas en vrijwel iedereen legde dit verkeerd uit. Als er geen regime te vinden was voor een inzet van militairen dan haalde Defensie 'bijzondere inzet' van stal als Haarlemmerolie voor de financiële afwikkeling. Daarom is dit begrip uit de VROB gehaald en ingebed in de RMI 3-inzet. Hierdoor is er niets veranderd aan deze inzetvorm, maar wel duidelijker geworden wat deze werkelijk inhoudt."

Hardnekkig misverstand

In de RMI zijn bewust artikelen opgenomen die verwijzen naar wetten en regels waarin de zorg voor militairen vóór, tijdens en na een inzet is geregeld. "Hiermee helpen wij het hardnekkige misverstand onder militairen en hun thuisfront uit de wereld dat zij geen recht hebben op zorg," licht Arjen toe. "Anderzijds maken wij zo duidelijk dat de werkgever vaak onterecht beweert dat zij niet hoeven te rekenen op zorg en ondersteuning. De RMI legt de verantwoordelijkheid bij Defensie om bij een inzet voor goede huisvesting en voeding te zorgen. Het doel hiervan is om militairen te ontzorgen, zodat zij zich op hun inzet kunnen richten. Alleen in uitzonderlijke gevallen moeten zij enkele zaken misschien nog zelf regelen. In het kader van de zorg en aandacht voor hun thuisfront bevat de RMI verwijzingen naar

'De RMI legt de nadruk op ontzorging'

bestaande voorzieningen uit onder andere het Veteranenbesluit."

Alle voorzieningen voor militairen – huisvesting en voeding, recuperatie, vrijstelling van werkzaamheden en diensten, inzetgratificatie, zorg voor, tijdens én na inzet en de inzetvrije periode – zijn opgesomd in RMI-artikel 4. "Huisvesting en voeding voor militairen zijn in de RMI niet heel anders geregeld dan in de VVHO," zegt Arjen. "De RMI legt echter meer de nadruk op ontzorging. Qua werking en omvang is de vrijstelling van werkzaamheden en diensten overgenomen uit de VVHO."

Inzetvrije periode

Op het laatste moment konden de bonden met Defensie uitonderhandelen dat militairen bij een RMI-2-inzet ook een compensatie krijgen. "Hetzelfde geldt voor de uitzendgratificatie," vertelt Arjen. "Voorheen was de uitzendbescherming een ongeschreven, mondelinge afspraak. In aangepaste vorm is de uitzendbescherming opgenomen in de RMI. Deze wordt nu inzetvrije periode genoemd. De meeste militairen kennen dit begrip als inzetbescherming. Aan de berekening en de toepassing van de inzetvrije periode ging nogal wat vooraf. Deze biedt Defensie nu de benodigde operationele flexibiliteit bij het inzetten van militairen. In artikel 10 van de RMI staat uitgelegd wanneer je kunt rekenen op deze compenserende maatregel."

Op te bouwen recht

De inzetvrije periode is een recht dat je als militair kunt opbouwen aan de hand van

een in de RMI omschreven werkwijze. Dit begrip vervangt de eerdere mondelinge en niet officieel vastgelegde afspraak over de uitzendbescherming, die eenvoudig in elkaar stak.

Arjen: "Bij deze afspraak verwierf een militair voor elke maand uitzending twee maanden bescherming. Dat is in de RMI ook zo, maar dan alleen bij een RMI-1-inzet. Aanvullend moeten er opgeteld 180 dagen inzet worden opgebouwd in een tijdvak van 365 dagen. Hierbij maakt het niet uit of er sprake was van een RMI-1-inzet of een RMI-2-inzet. Je telt deze gewoon bij elkaar op. Als je opgeteld 180 dagen inzet hebt behaald in de voorgaande 365 dagen, dan verwerf je het recht op een inzetvrije periode. Die periode gaat in na de inzet waarin je deze 180 dagen hebt behaald. Je kunt er zelf voor kiezen om deze direct of later te laten ingaan. Je kunt het verworven recht op een inzetvrije periode ook 'opknippen' in verschillende periodes. Deze periodes mogen echter nooit korter zijn dan 30 aaneengesloten dagen. RMI-1-inzet leidt tot een inzetvrije periode van tweemaal de inzet; RMI-2-inzet tot een inzetvrije periode van een halfmaal de inzet."

Ruime toelichting

Nadat Defensie en de bonden afgelopen januari in het Sectoroverleg Defensie (SOD) een akkoord bereikten over de hoofdlijnen van de RMI, werden zij het de afgelopen maanden eens over de laatste inhoudelijke punten. Zo stelden zij samen het transitiedocument vast aan de hand waarvan de VVHO-tabellen zijn omgezet naar de nieuwe RMI-tabel. Verder wist Defensie capaciteit vrij te maken voor de implementatie van de RMI op 1 oktober.

"Natuurlijk hopen we dat de praktijk zal uitwijzen dat de RMI sluitend en werkbaar is," benadrukt Arjen. "Om te anticiperen op de vragen die wij hierover krijgen, hebben we bewust een ruime toelichting op de RMI geformuleerd. Verder publiceren we binnenkort een FAQ op onze website en in onze ledenapp, waarmee we antwoord geven op de meest gestelde vragen over de RMI." ←

REKENVOORBEELDEN INZETVRIJE PERIODE

↘ Aan de hand van drie rekenvoorbeelden maken wij duidelijk hoe de inzetvrije periode bij de RMI wordt berekend:

Rekenvoorbeeld 1

Na 180 dagen RMI-1-inzet kun je rekenen op een dubbel aantal inzetvrije dagen: **$180 \times 2 = 360$ dagen.**

Bij een totaal van 201 dagen na de inzet waarin 180 dagen zijn behaald, volgen 402 inzetvrije dagen in het kader van de inzetbescherming. De achterliggende rekensom (op basis van dubbel aantal inzetvrije dagen) is: **$201 \times 2 = 402$ dagen.**

Rekenvoorbeeld 2

Na 180 dagen RMI-2-inzet kun je rekenen op 90 inzetvrije dagen. Deze inzet leidt namelijk tot een inzetvrije periode van een halfmaal de inzet: **$180 : 2 = 90$ dagen.**

Rekenvoorbeeld 3

90 dagen RMI-1-inzet én 90 dagen RMI-2-inzet zorgen voor in totaal 225 inzetvrije dagen. Eerstgenoemde inzet levert namelijk 180 inzetvrije dagen op (tweemaal de inzet: **$90 \times 2 = 180$**) en de andere inzet 45 inzetvrije dagen (een halfmaal de inzet: **$90 : 2 = 45$**).

Alleen bij zwaarwegende operationele redenen en bij een absolute nood-situatie kan een militair tijdens zijn effectieve inzetvrije periode toch worden ingezet. Voor deze inzet is dan ook een duidelijke motivering vereist. Een militair behoudt in dat geval zijn recht op de niet genoten dagen. Van deze dagen kan hij op een later moment alsnog genieten, ook als deze buiten de genoemde periode van 365 dagen vallen.

'IN DE WODG ONTBREEKT EEN ONDERBOUWING VOOR DE VERDERE INPERKING VAN JOUW RECHTSPOSITIE'

Op onze website en in onze ledenapp plaatsten wij de afgelopen tijd meermaals onze kritische kanttekeningen bij het voorstel voor de Wet op de Defensiegereedheid (WODG). Het wetsvoorstel is onlangs naar de Tweede Kamer verzonden. In dit artikel gaat Reinier van Deeke, vicevoorzitter van de MARVER en onderhandelaar namens de ACOP in het arbeidsvoorwaardenoverleg met Defensie, in op diverse WODG-bepalingen die negatieve gevolgen kunnen hebben voor jou als militair of burgermedewerker bij Defensie.

Reinier benadrukt allereerst dat de MARVER de groeiambities van Defensie ondersteunt. "Wij snappen dat Defensie door de grillige geopolitieke situatie van dit moment sneller en flexibeler wil kunnen opereren," verduidelijkt hij. "Wij hebben er begrip voor dat hiervoor enkele randvoorwaarden moeten worden

aangepast. Het blijft wel zeer de vraag of een 'totaalwet' zoals de WODG hiervoor het juiste middel is. Vooral de WODG-bepalingen over de fysieke leefomgeving en de informatieomgeving kunnen het draagvlak voor Defensie aantasten." Desondanks begrijpt de MARVER dat het belangrijk is om nieuwe mogelijkheden te

creëren voor extra oefeningen en trainingen. "Deze mogelijkheden moeten wel passen binnen de huidige regelgeving en voorzien zijn van de juiste waarborgen," zegt Reinier. "Wat dat betreft zien wij binnen de voorgestelde WODG nog veel verbetermogelijkheden."

Extra afwijkmogelijkheid

Reinier vertelt dat nu al onder buitengewone omstandigheden van de huidige rechtspositie van militairen en burgermedewerkers bij Defensie kan worden afgeweken. "En dan heb ik het nog niet gehad over de mogelijkheden die er in vredetijd ook zijn, zoals het intrekken van verlof, het opdragen van andere werkzaamheden in het belang van de dienst en het afwijzen van het ontslagverzoek van een militair

onder specifieke omstandigheden. De WODG biedt een extra afwijkmogelijkheid. Als de gereedstelling van de krijgsmacht in gevaar komt, dan kan, net als onder buitengewone omstandigheden, worden afgeweken van de bepalingen in de Wet ambtenaren Defensie (WAD), het Algemeen militair ambtenarenreglement (AMAR) en het Burgerlijk ambtenarenreglement defensie (BARD).

Verder wijst Reinier op uitzonderingsbepalingen voor defensiepersoneel in de Arbeids- en Arbeidstijdenwet. "Deze bepalingen worden van kracht als dit voor de inzetbaarheid of de geoefendheid van de krijgsmacht noodzakelijk is. In de WODG ontbreekt een onderbouwing voor de verdere inperking van de militaire rechtspositie. Er is geen analyse gedeeld die uitwijst dat er ondanks de bestaande uitzonderingsmogelijkheden nog andere belemmeringen zijn waarvoor gerichte maatregelen kunnen worden getroffen. Het kunnen afwijken van de WAD vormt mogelijk een ernstige inbreuk op de rechtspositie van militairen en burgermedewerkers. Het is belangrijk om je ervan bewust te zijn dat gereedstelling het basisproces van Defensie is onder normale omstandigheden, nu dus. De optie om de WAD buiten werking te stellen heeft een maximale duur van twee jaar en kan eenmalig met een jaar worden verlengd. De minister van Defensie kan dit besluit nemen en moet de Eerste Kamer en de Tweede Kamer hierover schriftelijk inlichten."

Geen open overleg

Volgens Reinier is er geen enkele reden om de WAD aan te passen. "Een kritisch punt is dat in de WODG zelf geen formele rol voor de sociale partners is vastgelegd bij de toepassing van deze wet. In de Memorie van Toelichting bij de WODG wordt opgemerkt dat de overlegregels worden gevolgd, maar ook die kunnen buiten werking worden gesteld. Ik vind dat alle rechtspositionele WODG-aspecten die gevolgen hebben voor defensiemedewerkers vooraf met de bonden moeten worden besproken en

afgestemd. Deze zullen doorgaans voorstelbaar zijn. De WODG kwam recent een aantal maal op tafel in het Sectoroverleg Defensie. Helaas is er weinig gedaan met onze kritische vragen en opmerkingen. Defensie hoorde ons wel aan, maar je kon niet bepaald spreken van een open en reëel overleg."

Fysieke leefomgeving & informatieomgeving

Verder is de MARVER kritisch over de bepalingen in de WODG op het gebied van de fysieke leefomgeving. "De WODG biedt de minister van Defensie vijf jaar lang de kans om tijdelijk af te wijken van lokale regels en milieuregels, zodat er meer in Nederland kan worden geoefend," verduidelijkt Reinier. "Wij ondersteunen zoals gezegd initiatieven om Defensie breder inzetbaar te maken, maar wij vinden het onverstandig om afspraken om de leefomgeving te beschermen die in vele jaren zorgvuldig zijn gemaakt eenzijdig aan te kant te schuiven. De minister krijgt vergaande bevoegdheden om uitzonderingen te maken, zonder dat zij het parlement hiervoor vooraf goedkeuring hoeft te vragen. Daarom pleiten wij voor een strikte controle door de Tweede Kamer."

Het negeren of versoepelen van regels in de fysieke leefomgeving, zoals geluidsnormen en regelgeving rondom vliegen, schieten en varen, kan negatieve gevolgen hebben voor de veiligheid van de betrokken medewerkers, zo beklemtoont Reinier. "En als milieuregels en veiligheidsprotocollen tijdens grootschalige oefeningen minder streng worden nageleefd, dan vergroot dit ook de veiligheidsrisico's."

Reinier licht ook de WODG-bepalingen rond de 'informatieomgeving' toe. "In de basis wordt met de WODG, aan de hand van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG, red.), een grondslag gecreëerd voor het verwerken van persoonsgegevens door Defensie. Je hebt het dan over persoonsgegevens die bij oefenen, inzet,

'Helaas is er weinig gedaan met onze kritische vragen en opmerkingen'

bewaken en beveiligen worden verzameld. Op zich is zo'n grondslag natuurlijk prima. Op grond van de AVG worden namelijk voorschriften gegeven voor het bewaren en verwerken van gegevens. Hierbij gaat het om gericht gezochte data, maar ook om gegevens die als bijvangst van een oefening met verkenningsdrones zijn opgepikt."

Gerichte onderzoeken

Volgens de MARVER is het belangrijk om de gerealiseerde grondslag goed in de gaten te blijven houden. Reinier: "Onder het mom van 'het vergaren en verwerken van inlichtingen die voor een militaire operatie noodzakelijk zijn', maakt de WODG het ook mogelijk om na toestemming van de minister van Defensie personen aan gerichte onderzoeken te onderwerpen. Eigenlijk is dit het werk van de MIVD en de AIVD. In de bijbehorende Algemene Maatregel van Bestuur wordt bovendien een grondslag gecreëerd om de verkregen gegevens te delen met politie en justitie. De Functionaris Gegevensbescherming van Defensie houdt hier toezicht op en uiteindelijk de Autoriteit Persoonsgegevens. Dit toezicht is gericht op het verwerken en bewaren van persoonsgegevens en niet op de wijze waarop deze verkregen zijn. Het toezicht op het verzamelen van gegevens door de MIVD en de AIVD is echter strikter." Gezien onze in dit artikel geformuleerde kritiekpunten op de WODG blijven wij het wetsvoorstel de komende tijd kritisch volgen. ←

Eerste internationale
richtlijnen voor hun rechten
en bescherming

LOKALE MEDEWERKERS: DE ONZICHTBARE RUGGENGRAAT VAN INTERNATIONALE MISSIES

Veel militaire, humanitaire, ontwikkelings- of diplomatieke missies maken gebruik van lokale medewerkers. Maar bij gebrek aan gemeenschappelijke internationale standaarden lopen zij tegen langdurige en terugkerende problemen aan. Daarom publiceerde de organisatie Local Staff International (LSI) in januari 2026 richtlijnen om hun rechten en bescherming te waarborgen. De vakbonden MARVER, AFMP en VBM onderschrijven de richtlijnen en roepen de Nederlandse regering op deze over te nemen en te handhaven.

Lokale medewerkers in internationale missies hebben te maken met inconsistente wervingspraktijken, ontoereikende risicobeheersing en beperkte bescherming na afloop van hun dienstverband. Wanneer verantwoordelijkheden niet vanaf het begin duidelijk zijn gedefinieerd, gaat het mis op het moment dat het er het meest toe doet, zoals na de val van Kaboel in augustus 2021.

Local Staff International

LSI is een internationale organisatie die is opgericht om bovengenoemde problemen op te lossen. LSI's Richtlijnen voor de Rechten en Bescherming van Lokaal Personeel in Internationale Missies bieden een praktisch kader waarmee overheden,

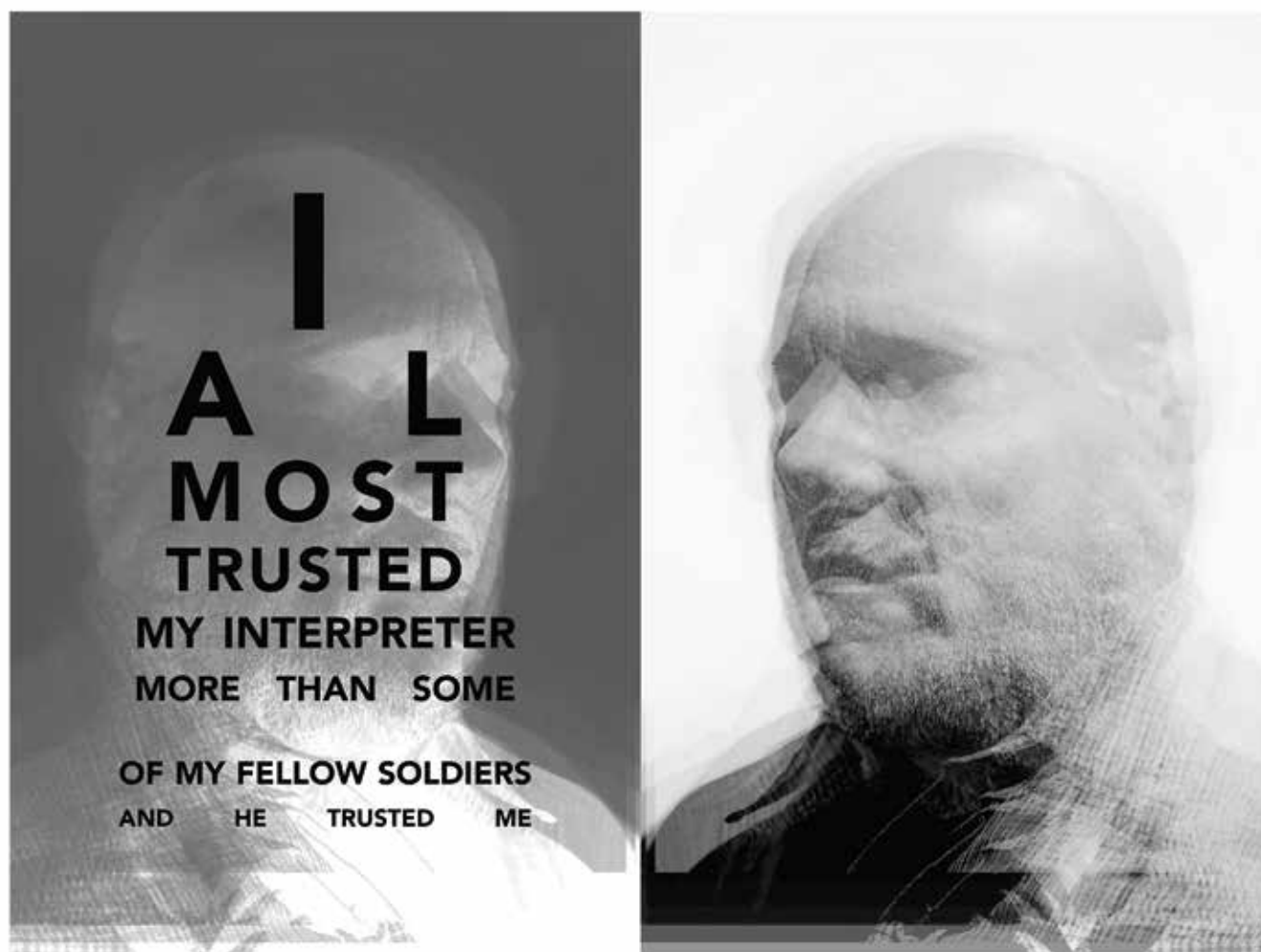
maatschappelijke organisaties, opdrachtgevers en andere missiepartners de rechten en bescherming van lokaal personeel gedurende de hele missiecyclus kunnen versterken. Het is het eerste document in zijn soort.

Sara de Jong, professor politicologie aan de Universiteit van York, en Jon Feltham, Canadees veteraan, zijn bestuursleden bij LSI en coauteurs van de richtlijnen. Sara is tevens co-oprichter van de Sulha Alliance, een Brits goed doel dat Afghaanse tolken en andere lokale medewerkers ondersteunt. Jon Feltham is bestuursvoorzitter van Aman Lara, een Canadees goed doel dat hulp biedt aan Afghaanse tolken, andere lokale medewerkers en kwetsbare groepen in Oekraïne en Gaza.

Wereldwijd probleem

Professor Sara de Jong onderzocht vanaf 2017 middels interviews hoe lokale medewerkers bij een gebrek aan een juridisch kader zelf voor hun rechten opkwamen, evenals de strategieën van diegenen die hen bijstonden: vluchtelingenorganisaties, veteranen en advocaten. "De interviews waren met individuen uit Afghanistan en Irak en hun bijstanders, maar lokale medewerkers zijn onvervangbaar voor elke missie. Het is een wereldwijd probleem."

Jon Feltham diende zo'n 25 jaar bij de Canadese strijdkrachten en werkte samen met Nederlandse, Britse en Amerikaanse strijdkrachten in verschillende internationale operaties, waaronder in Afghanistan. "Ik was me toen erg bewust van hoe essentieel

↑ Portretfoto van Jon Feltham uit het fotoproject 'Armed with Words', waarin tolken en veteranen zijn geïnterviewd en gefotografeerd.

FOTOGRAFIE EN ONTWERP: ANDY BARNHAM / ANDYBARNHAM.COM
INTERVIEWS EN QUOTES: PROFESSOR SARA DE JONG

lokale medewerkers waren. Ik ga zo ver dat ik zeg: zonder hen hadden we geen enkel succes gehad."

Documentatie en verantwoordelijkheid

Sara de Jong: "Het is gebruikelijk dat lokale medewerkers voor verschillende soorten missies gewerkt hebben: militaire, humanitaire, ontwikkelings- of diplomatieke missies. Ook komt het veel voor dat lokale medewerkers eerst een jaar voor het ene land werkten en dan bijvoorbeeld twee jaar voor een ander land. Soms is er helemaal geen documentatie van voor wie een lokale

medewerker gewerkt heeft en moeten ze dat zelf bewijzen. Terwijl zij vaak alleen een voor- of bijnaam weten van iemand met wie ze gewerkt hebben."

Jon Feltham: "Bij gebrek aan een internationaal kader is de realiteit dat twee tolken hetzelfde werk kunnen doen tijdens eenzelfde missie, maar verschillend behandeld worden, omdat ze bij verschillende landen in dienst zijn. En dat is in alle opzichten verkeerd. In Afghanistan namen sommige landen lokale medewerkers aan via een ander land, zo ook bijvoorbeeld Nederland en Canada. Het kan dus voorkomen dat ik de Canadese overheid benader om een lokale medewerker te helpen die voor hen gewerkt heeft, maar dat zij zeggen: 'Diegene was aangenomen onder een Amerikaans

contract, dus wij zijn niet verantwoordelijk'. Als er in de tijd van Afghanistan een langetermijnkader was geweest, zouden we hier nu vijf jaar later niet zitten, nog steeds aan het proberen om de juiste mensen uit Afghanistan te krijgen. Zij lopen tot op de dag van vandaag gevaar."

Gebrek aan juridisch kader

Sara de Jong: "Lokale medewerkers hebben geen beschermde status onder internationaal humanitair recht, dus zij hebben niet dezelfde positie als bijvoorbeeld humanitaire medewerkers of journalisten. We hebben rechten voor militairen en rechten voor burgers, maar juist lokale medewerkers, terwijl ze burgers zijn, vallen een beetje in het midden. Omdat ze vaak een militair uniform

'In Afghanistan hadden sommige lokale medewerkers een soort zesde zintuig'

dragen, worden ze als legitiem militair doel beschouwd. Maar tegelijkertijd hebben ze niet dezelfde bescherming als bijvoorbeeld krijgsgevangenen.

Voor onze militairen denken we al na over wat te doen als mensen gerepatriëerd moeten worden, wanneer ze overtallig worden, hoe ze in de burgermaatschappij kunnen re-integreren. Dat gaat niet allemaal perfect. Daarom heb je ook militaire vakbonden nodig. Maar er is dus al een model. Uiteindelijk gaat het om de zorgplicht die je hebt als werkgever. En de behoeften van een Afghaanse, Iraakse of Vietnamese lokale medewerker zijn daarin niet zo anders dan die van een militair. Onze eigen militairen kunnen een missie ook niet effectief uitvoeren en lopen meer risico als we lokale medewerkers niet goed behandelen. Het gaat dus ook over operationele effectiviteit, zowel voor hedendaagse missies als voor de toekomst, en over de integriteit en geloofwaardigheid die je hebt als land."

Voetnoot

Sara de Jong: "Over het algemeen zijn lokale medewerkers in de media onderbelicht,

maar tijdens de evacuatie uit Kaboel in augustus 2021 kwamen tolken ineens in de belangstelling te staan. Dat is niet toevallig. Tolken spreken Engels of de taal van het aanwezige land. Daardoor zijn ze benaderbaar voor journalisten om het verhaal vanaf de grond te vertellen. Maar tot vandaag de dag, wanneer gewonde of overleden journalisten of humanitaire medewerkers in de media worden genoemd, worden lokale medewerkers als slachtoffers vaak slechts in een voetnoot genoemd. En als overheden publiceren over de verliezen uit de oorlog, worden lokale medewerkers vaak weggelaten."

Jon Feltham: "Ik omschrijf lokale medewerkers als de onzichtbare ruggengraat van internationale missies."

Kostbare kennis

Sara de Jong: "Lokale medewerkers brengen kostbare kennis de missie in, ook omdat ze vaak langer binnen de missie werken dan militairen."

Jon Feltham: "In Afghanistan hadden sommige lokale medewerkers een soort zesde zintuig. Als er iets ergs ging gebeuren,

voelden zij dat aan en het gebeurde dan ook echt."

Onder militairen op missie is er in het begin soms nog onvoldoende begrip voor het werk van lokaal personeel.

Sara de Jong: "Militairen hebben mij verteld dat ze in het begin dachten dat een tolk bijna als een soort machine woorden zou omzetten. Zij waren zich er onvoldoende van bewust dat tolken ook *situational awareness* en institutionele kennis toevoegen."

Ook is er onder militairen niet altijd begrip voor culturele gebruiken. Jon Feltham noemt een voorbeeld waarbij militairen voor tolken bedoelde halaalmaaltijden afpakten of bewust omwisselden. Vervolgens hield hij deze zelf als leidinggevende voor zijn tolk apart.

Jon Feltham: “Militairen krijgen vóór een missie informatie over de spinnen die in het land aanwezig zijn en welke slangen je kunnen bijten. Maar waarom hebben we het niet over de culturele gebruiken van lokale medewerkers en hoe onze militairen daarmee moeten omgaan?”

Richtlijnen

Sara de Jong: “De richtlijnen van LSI omschrijven de minimale principes waaraan landen en andere missiepartners zich moeten houden bij de behandeling van lokale medewerkers.

En dat voor vier verschillende fases van een missie: voorafgaand, tijdens, na en in een eventueel crisis-/evacuatiescenario. Daarbij hebben we concreet omschreven: wat zijn de standaarden die je moet volgen om ervoor te zorgen dat deze principes realiteit worden. In het document worden de richtlijnen gevolgd door een collectie aan waargebeurde scenario's, deels verzameld uit mijn interviews. Die laten zien wat er in het verleden verkeerd ging en waarom de richtlijnen nodig zijn. Landen kunnen zelf invulling geven aan hoe ze de richtlijnen implementeren, ze worden niet in detail voorgeschreven. Er staat niet: dit is precies hoe een contract eruit moet zien. Maar wel: er moet een contract zijn en de medewerker moet daarvan een kopie krijgen. Want zelfs zoiets fundamenteels is er soms niet. In een begeleidend verslag worden de juridische strategieën en struikelblokken van lokale medewerkers in kaart gebracht. Dat verslag is geschreven door mij en Betsy Fisher, een immigratie-advocaat in de VS. We hebben meer dan 60 rechtszaken uit 8 verschillende landen omschreven, om in kaart te brengen waarmee lokale medewerkers naar de rechter gaan. De uitspraken zijn inconsistent en zaken duren vaak heel lang, terwijl mensen acuut gevaar lopen.”

Veranderingen in beleid

Uiteindelijk is het doel van de richtlijnen het bieden van een uniform internationaal moreel kader, dat leidt tot veranderingen in beleid.

→

STATEMENT

AAN DE NEDERLANDSE REGERING:

Neem nu verantwoordelijkheid en borg de rechten en bescherming van lokaal personeel en militairen in alle internationale missies. De internationale richtlijnen liggen er; het is tijd dat Nederland deze integraal overneemt en handhaaft.

De Richtlijnen voor de Rechten en Bescherming van Lokaal Personeel in Internationale Missies formuleren duidelijke principes en minimumnormen voor alle fasen van betrokkenheid. Van werving en training voorafgaand aan de missie, via actieve dienst en crisisrespons, tot nazorg en re-integratie.

Lokaal personeel, zoals tolken, chauffeurs, bewakers en analisten, is onmisbaar voor het slagen van militaire, diplomatieke en humanitaire operaties. Toch worden zij nog te vaak blootgesteld aan onaanvaardbare risico's, zonder voldoende bescherming, duidelijke rechten of adequate nazorg. Dit is niet alleen onrechtvaardig, maar ondermijnt ook de effectiviteit en geloofwaardigheid van missies waarin Nederland participeert.

Het ontbreken van consistente standaarden heeft geleid tot structurele tekortkomingen: onduidelijke werving en ontslag, gebrekkige risicobeperking, ontoereikende compensatie en onvoldoende ondersteuning na afloop van hun inzet. Deze situatie is niet langer houdbaar.

Daarom roepen wij de Nederlandse regering op om:

- de internationale richtlijnen voor de rechten en bescherming van lokaal personeel in internationale missies onverwijld te implementeren;
- zorg te dragen voor transparante en eerlijke wervings- en arbeidsvoorwaarden;
- te garanderen dat lokaal personeel gelijke bescherming en rechtszekerheid krijgt als andere betrokkenen;
- te investeren in structurele nazorg en re-integratie na afloop van missies;
- en deze zorgplicht expliciet te verankeren in beleid en uitvoering, zonder uitzonderingen.

Zorgplicht is geen optie, maar een fundamentele morele en professionele verantwoordelijkheid van de Nederlandse overheid. Door nu te handelen, versterkt Nederland niet alleen de veiligheid en waardigheid van betrokkenen en eigen militairen, maar ook de legitimiteit en effectiviteit van zijn internationale inzet.

De Nederlandse militaire vakbeweging staat hier onvoorwaardelijk achter en verwacht dat de regering haar verantwoordelijkheid neemt.

Jean Debie VBM

Ruud Bergsma AFMP

Sven Schuitema MARVER

Sara de Jong: "Dat is nog niet gebeurd, omdat de richtlijnen nog zo nieuw zijn. Maar we hebben als onderdeel van het lobbyen als nationale organisaties wel veranderingen teweeggebracht. In Nederland was het hervestigingsprogramma voor Afghaanse medewerkers eerst alleen gericht op tolken. Maar volgens het Asylum Report van de European Union Agency for Asylum (EUAA) liepen bewakers ook gevaar. Wij konden door ons internationale perspectief zeggen: 'Duitsland, Groot-Brittannië en de VS erkennen dat bewakers risico lopen. Dus waarom neemt Nederland het besluit om aanmeldingen van bewakers af te wijzen?'

Op 18 augustus 2021 werd een motie aangenomen die de regering opriep om ook andere groepen personen uit Afghanistan te evacueren, onder wie bewakers. Het is gelukt de meeste bewakers met wie ik toen zelf contact had naar Nederland over te brengen. Maar natuurlijk waren er ook bewakers van wie ik persoonlijk niet wist. Dat laat zien dat het echt niet op mij als individu moet aankomen om gegevens aan te leveren, omdat de regering geen goede documentatie heeft. Of op een bewaker die toevallig mijn contactgegevens kan vinden. Er moet een structuur zijn. Maar de overheid heeft

dit nog niet opgelost. Terwijl bijvoorbeeld Groot-Brittannië zo'n structuur wel heeft. Zij hebben een 'labour support unit', die de rekrutering en alle administratie regelt van lokale medewerkers. Zij zorgen dat iedereen hun eigen personeelsbestand heeft, waarin lokale medewerkers zelf ook inzage hebben. De positie van Afghaanse bewakers is in Nederland nog steeds niet goed geregeld, ook doordat een besluit kan veranderen met de komst van een nieuw kabinet. Zo nam het kabinet-Rutte IV het besluit om een groep Afghaanse bewakers alsnog naar Nederland te halen, maar het kabinet-Schoof draaide dit weer terug. Er werd een rechtszaak aangespannen, maar het kabinet ging in hoger beroep tegen het besluit dat Nederland hierin een zorgplicht heeft als werkgever."

Voortrekkersrol

Jon Feltham: "Voor een klein land is er in Nederland wel veel betrokkenheid vanuit de community. Nederland is van alle landen misschien wel het meest actief geweest als het gaat over het pushen van overheidspartners." Sara de Jong: "Het feit dat je in Nederland militaire vakbonden hebt, betekent ook dat Nederland hierin een voortrekkersrol kan spelen." ←

'De positie van Afghaanse bewakers is in Nederland nog steeds niet goed geregeld'

CONTACT

jon.feltham@localstaff-international.org
sara.dejong@localstaff-international.org
info@localstaff-international.org

Scan deze QR-code voor de richtlijnen en het bijbehorende juridische verslag.

Altijd goed verzekerd. Voor Defensie, toen en nu.

Of u nu actief bent binnen Defensie of inmiddels een nieuwe fase bent ingegaan, uw situatie vraagt om zekerheid.

DFD is al jarenlang de verzekeringspartner voor alle huidige en voormalige defensiemedewerkers. Of u nu militair, marechaussee, reservist, burgermedewerker of oud-medewerker bent, wij kennen de risico's en impact van het vak als geen ander. Met persoonlijk en onafhankelijk advies zorgen wij ervoor dat uw verzekeringen en financiële keuzes blijven aansluiten op uw leven.

Tijdens uw loopbaan, maar ook daarna.

Waarom DFD?

- ✓ Verzekeringen & hypotheek
- ✓ Onafhankelijk advies
- ✓ Abonnement; provisieloos
- ✓ 24/7 bereikbaar
- ✓ Snelle schadeafwikkeling

dfd.nl

Verzekeringsspecialist voor Defensie sinds 1994

(040) 20 73 100 | dfd.nl | dfd@dfd.nl

RESTERENDE NAJAARSBIJENKOMSTEN VOOR NIET ACTIEF DIENENDE LEDEN

Sinds 26 september 2026 verzorgt de MARVER weer diverse najaarsbijeenkomsten voor niet actief dienende leden. Tot en met 11 december vinden deze bijeenkomsten op locaties verspreid door heel Nederland en Duitsland plaats. De uitnodigingen worden drie tot vijf weken vóór elke bijeenkomst per mail verzonden. Hierbij is ook een agenda gevoegd. Om een bijeenkomst bij te wonen, moet je je vooraf aanmelden. In de mail staat hoe je dit kunt doen. Je kunt je trouwens ook aanmelden via de e-maillink die je aantreft bij elke bijeenkomst in onze online agenda. Deze agenda vind je via www.marver.nl/actueel/agenda.

ZO-Veluwe

maandag 26 oktober 2026, 13.30 uur
locatie Echos Home de Landing,
Deelenseweg 28, Schaarsbergen

Friesland

vrijdag 30 oktober 2026, 10.00 uur
locatie De Fontein, Goudenregenstraat 77,
Leeuwarden

Steenwijk

vrijdag 30 oktober 2026, 13.30 uur
locatie Echos Home Havelte,
Johannes Postweg 5, Darp

Hart van Brabant

maandag 2 november 2026, 10.00 uur
locatie MFA Het Spoor,
Schaepmanstraat 36, Tilburg

De Meijerij

maandag 2 november 2026, 13.30 uur
locatie Perron 3, Hoff van Hollandlaan 1,
Rosmalen

Venlo/Roermond/Poort van Limburg

vrijdag 6 november 2026, 13.30 uur
locatie Gemeenschapshuis Kepel,
Kerkstraat 27, Panningen

Rheine/Münster

woensdag 11 november 2026, 11.00 uur
locatie Hotel-Restaurant Brinckwirth,
Bahnhofstraße 51, Ochtrup

Blomberg

vrijdag 13 november 2026, 11.00 uur
locatie Bistrolounge|Bar Spätschicht,
Neue Torstraße 51, Blomberg

Seedorf

donderdag 19 november 2026, 11.00 uur
locatie Gasthof Zur Linde, Wallweg 2,
Zeven-Brauel

Twente

woensdag 25 november 2026, 13.30 uur
locatie Wijkcentrum 't Lansink,
Twinstraat 8, Hengelo

Noord-Holland-Noord

maandag 30 november 2026, 13.30 uur
locatie de MOOC, Spoorstraat 56,
Den Helder

de Kempen

woensdag 2 december 2026, 13.30 uur
locatie Echos Home Oirschot,
Eindhovenesdijk 33, Oirschot

Kennemerland

vrijdag 4 december 2026, 10.00 uur
locatie De Boerderij, Lutulistraat 139,
Hoofddorp

Haaglanden

maandag 7 december 2026, 13.30 uur
locatie Veteranencafé Heeswijk,
Heeswijkstraat 60, Voorburg

Zeeland

vrijdag 11 december 2026, 10.00 uur
locatie Wijkgebouw de Spinne,
Joseph Lunsiaan 7, Goes

Roosendaal & West-Brabant

vrijdag 11 december 2026, 13.30 uur
locatie Wijkcentrum Het Fort,
Bernadettestraat 4, Bergen op Zoom

SPORTIEVE EN CREATIEVE DAG VOOR ONZE ERELEDEN EN LEDEN VAN VERDIENSTE

Het Fort bij Rijnauwen in Bunnik was onlangs het sfeervolle startpunt van de dag die de Marechausseevereniging jaarlijks organiseert voor haar Ereleden en Leden van Verdienste. In zeer zonnige en warme omstandigheden kwamen zij daar samen met de leden van ons Hoofdbestuur.

Helaas was de groep Ereleden en Leden van Verdienste deze keer iets kleiner, omdat een aantal van hen verhinderd was. De dag begon met de nodige lichaamsbeweging, omdat iedereen een flink eind moest lopen vanaf de parkeerplaats naar het fort. Daar werd het gezelschap ontvangen met koffie, thee en gebak. Daarna gingen zij weer naar buiten om een drie kilometer lange wandeling te maken in de bosrijke omgeving van het fort. Tijdens

deze wandeling wisselden onze Ereleden en Leden van verdienste veel mooie verhalen met elkaar uit over hun werkervaringen bij de Koninklijke Marechaussee. Na afloop genoten zij van een smakelijke broodjeslunch met soep.

Pyrografie

Met gevulde magen stortten onze Ereleden, Leden van Verdienste en Hoofdbestuur-leden zich vervolgens buiten op de kunst van

pyrografie, waarbij je hout met een brander bewerkt. Zo maakten zij een zelf gebrand serveerplankje met een mooie illustratie, dat zij aan het eind van de dag mee naar huis mochten nemen. Hierbij konden zij een keuze maken uit één van de beschikbaar gestelde plaatjes of een zelf meegenomen afbeelding gebruiken. Na het maken van de groepsfoto zochten zij de schaduw op, omdat het buiten inmiddels erg warm was geworden. Diverse dranken zorgden gelukkig voor de broodnodige verkoeling. Bovendien kreeg het gezelschap een rijkge vulde borrelplank voorgeschoteld. Aan het eind van de middag keerde iedereen tevreden huiswaarts na een heerlijke dag. ←

IN MEMORIAM

 Ed Hermans overleed op 24 april 2026. Hij werd op 11 augustus 1955 in Blerick geboren. Hij was het oudste kind in het gezin en later kwamen er twee zusjes bij. Vlak voor zijn zestiende verjaardag stierf zijn vader. Een moeilijke tijd brak aan, maar Ed steunde zijn moeder zoveel mogelijk en nam de vaderrol over. Uit dankbaarheid is een prachtig lied over hem geschreven, dat tijdens de afscheidsdienst werd afgespeeld. Toen Ed werd opgeroepen voor de dienstplicht, koos hij voor de KMar en begon hij aan de opleiding te Apeldoorn. In 1979 viel zijn oog op buurmeisje Anita en sindsdien waren zij onafscheidelijk. Zij kochten in 1982 hun woning aan de Keulseweg in Reuver. Een al wat ouder huis, dat met Eds gouden handjes prachtig werd verbouwd. Ed was een rustige, bedachtzame man, die altijd hulpvaardig was en een hart van goud had. Bij de KMar vervulde hij allerlei functies, zowel in binnen- als buitenland. In de rang van majoor verliet hij de dienst. Ed was een fervent motorrijder. Met Anita en zijn vrienden maakte hij vele tochten. Onderaan de motor hing de bikerbell, een metalen belletje dat boze geesten opvangt en de motorrijder geluk brengt en tegen pech beschermt. Ed was een geliefd persoon. Veel collega's bezochten op 2 mei 2026 de uitvaartdienst in crematorium Tussen de Bergen te Roermond. Namens de Marechausseevereniging en het FSZ namen de ledenbezoekers Jacques en Fien Cabollet en Jean en Toos van Erp met een bloemstuk afscheid van een dierbare collega. Wij wensen

Anita en familie heel veel kracht en sterkte met het grote verlies van Ed.

 Op 20 juni 2026 is na een periode van afnemende gezondheid op 90-jarige leeftijd **Henk Haverkotte** overleden. Henk werd geboren in Zenderen. Na zijn opleiding begon hij zijn loopbaan bij de Brigade Denekamp. Hierna werkte hij op vele andere brigades, zoals Bramsche (D), Amsterdam Bijstand, Oldenzaal en Twente. Als laatste was hij brigadecommandant te Hoek van Holland. Wij wensen zijn vrouw Paulien, kinderen, klein- en achterkleinkinderen veel sterkte met hun verlies. Bij de condoleance waren namens het FSZ Betsy en Theo Wielens aanwezig. Namens de Marechausseevereniging is een schenking gedaan aan KWF Kankerbestrijding.

 Op 18 juli jl. vernamen wij dat **Ron Fiddelaers** op 66-jarige leeftijd is overleden. Ron was een sportieve collega, die het merendeel van zijn carrière in Limburg heeft doorgebracht. Hij speelde op hoog niveau tennis en was ook een heel goede wielrenner. Hij was jaren werkzaam bij EPICC, het gezamenlijk informatiecentrum van politie en KMar uit België, Duitsland en Nederland, vooral voor de grensregio. Ron werd met de Luchtmacht uitgezonden naar Villa Franca en later naar Bosnië. Enige jaren geleden werd Ron geopereerd aan een hersentumor. Hierna heeft hij zich goed hersteld en kon hij

zelfs weer gaan sporten. Helaas kwam enige maanden geleden de tumor terug, waaraan hij in Maastricht weer moest worden geopereerd. Tijdens deze operatie is Ron overleden. Wij missen een fijne collega. Wij wensen zijn familie veel sterkte met hun verlies.

 Op 23 juli 2026 overleed mevrouw **Roos Kwakkenbos-Borgers** op 98-jarige leeftijd in Maastricht. Enige tijd geleden mochten Jacques en Fien Cabollet en Jean en Toos van Erp, ledenbezoekers van het FSZ, haar de versierselen voor haar 50-jarig lidmaatschap van onze vereniging uitreiken. Haar man Kees was al meer dan 50 jaar geleden aan een hartaanval overleden. Hij was toen werkzaam bij de parate Marechaussee in Schaarsbergen. Roos is altijd lid gebleven van de MARVER. Collega's bezochten haar daarom al jaren namens het FSZ. Tot op hoge leeftijd zong zij nog in drie zangkoren. Zij oefende thuis via een computer. Zij was nog altijd bedreven in social media. Het was altijd erg plezierig om bij haar op bezoek te gaan. Het afscheid van Roos heeft in besloten kring plaatsgevonden. Wij wensen haar familie veel sterkte met hun verlies.

 Op 26 juli is Aoo b.d. **Gerrit Wolters** overleden op de respectabele leeftijd van 104 jaar. Tot het laatste toe was hij helder van geest. Zijn honderdste verjaardag vierde hij nog in zijn vrijstaande woning in

Apeldoorn. Het maakte hem trots dat burgemeester Ton Heerts, als oud-officier van de KMar, hem op die dag bezocht. Het jaar daarop moest Gerrit opgenomen worden in een verzorgingstehuis. Daar werd hij 'de generaal van de onderofficieren' genoemd. In het verzorgingstehuis werd hij liefdevol verzorgd en werd hij bijna dagelijks trouw bezocht door zijn partner Ans. Gerrit is altijd lid gebleven van de MARVER en de IPA. Zolang het kon, bezocht hij de bijeenkomsten. Vanwege de oorlog was Gerrit tewerkgesteld in Duitsland. Bij zijn terugkeer was zijn moeder vlak voor de bevrijding omgekomen bij een bombardement. Hij heeft geen afscheid kunnen nemen van haar. Dit bleef een zwarte bladzijde in zijn leven. De opleidingen waren pittig en vonden plaats onder zeer primitieve omstandigheden. Samen met anderen moest hij slapen in houten, krakkemikkige stapelbedden en tochtige barakken. Een eenduidig uniform was er nog niet. Dit was een mix van privékleiding vermengd met door het Rijk verstrekte kleding. Gerrit begon zijn loopbaan in Utrecht en verliet via Nieuwersluis, Zuidlaren, Weert, Welschap, Schaarsbergen en Zutphen. Uiteindelijk belandde hij in Apeldoorn, waar hij werkte op de Koning Willem III-kazerne. In 1977 ging Gerrit met FLO. Gerrit vertelde graag over zijn diensttijd bij de KMar. Tot het laatste toe bleef hij trots op het Wapen. Op 3 augustus is Gerrit in besloten kring begraven. Geert Fransen vertegenwoordigde het FSZ.

 Op 28 juli 2026 overleed **Cornelis Zuidema** (Cees), kapitein b.d. der KMar, op 82-jarige leeftijd in Zuidhorn. Cees werd op 6 oktober 1943 geboren te Garijp. Bovenaan de rouwkaart stond de tekst 'Sterven doe je niet ineens, maar af en toe een beetje'. Cees was de laatste periode erg ziek. Zijn hartspier liet het langzamerhand afweten. Maar Cees gaf geen krimp. Zo vocht hij de laatste weken om samen met zijn vrouw Attje zijn 60-jarig huwelijksfeest nog te mogen meemaken. En dat lukte: op 21 juli 2026 werd dit in kleine kring gevierd. Cees begon zijn loopbaan zoals zovelen op de Koning Willem III-kazerne te Apeldoorn. Na deze opleiding ging hij naar de wachtbrigade. Daarna belandde hij bij de Brigade Soesterberg. Gezien de streek waar Cees was geboren, wilde hij graag terug naar het noorden. Binnen het toenmalige District KMar Noord werkte hij op vele brigades, zoals de Brigade Leeuwarden, Zuidlaren, Groningen, Zoutkamp, Assen en Delfzijl. Verder werkte Cees nog een aantal jaren als leidinggevende van de Bevo van het District KMar Noord. Cees sloot zijn loopbaan af als kapitein brigadecommandant van de Brigade KMar Delfzijl. Cees was ook nog een aantal jaren actief binnen de Marechausseevereniging. Hij bekleedde de functie van secretaris van het Fonds Sociale Zorg. Op 4 augustus 2026 werd in besloten kring afscheid van Cees genomen.

Correspondentieadres: Capellastraat 11 (Oostergast Staete), 9821 VC Zuidhorn.

 Op 18 augustus 2026 is op 88-jarige leeftijd te Groesbeek **Martien Leusink** overleden. Wijlen collega Leusink diende het Wapen op verschillende plaatsen. Al in het begin van zijn carrière werd hij voor anderhalf jaar geplaast in Suriname. Ondanks de verre afstand tot Nederland, heeft hij daar naar omstandigheden ook kunnen genieten van de prachtige natuur van dat land. Na zijn terugkeer in Nederland volgde een plaatsing in Simpelveld, gevolgd door Amsterdam bijstand. Alhoewel Martien het daar erg naar zijn zin had, kon het gezin wat moeilijk aarden. Groesbeek werd de volgende marechausseehalte. Dit voelde aan als zijn brigade. Hij voelde zich er thuis. Hetzelfde gevoel had hij bij de mooie grensstreek waarin hij woonde. Bij het opheffen van de grensbrigades was hij nog in Arnhem werkzaam als laatste C-APD Ede. Zijn echtgenote Diny leerde Martien kennen op een dansavond. Daar sloeg de vonk over en ontstond een verkering zoals dat toen nog werd genoemd. Al snel werd de verkeringstijd onderbroken door de plaatsing in Suriname. Wat men Diny ook adviseerde, zij zei: "Ik wacht op Martien." Deze oprechte trouw mondde uit in een huwelijk van 63 jaar. Samen genoten zij vele jaren van het pensioen en van de vogeltjes in Martiens volière. Op 25 augustus werd tijdens een stijlvolle dienst stilgestaan bij zijn leven. De kinderen deelden hun herinneringen aan Martien als vader en de kleinkinderen hun herinneringen aan hun 'vogeltjesopa'. Namens het FSZ waren Jan en Lia Jansen aanwezig en

brachten zij de condoleances over. Wij wensen dat de familie van Martien de ruimte kan vinden om hun verlies een plaats te geven.

 Op 7 september 2026 overleed te Stavoren, na een huwelijk van bijna 65 jaar met zijn Joke, op 85-jarige leeftijd **Tjepko van Keimpema**. Tijdens zijn diensttijd was hij onder andere werkzaam te Soestdijk en op de Brigades Leiden, de Districtsstaf te Den Haag, meerdere keren op het OCKMar, Leeuwarden, Bramsche, Greven en Assen. Tjepko verliet de Koninklijke Marechaussee als eerste luitenant op laatstgenoemde brigade. Hij vertelde vaak over zijn diensttijd bij de Kmar en met name over zijn periode als commandant verkeersschool op het OCKMar en over het geven van verkeerslessen in Duitsland. Tjepko was een bijzonder aardige, betrokken en in anderen geïnteresseerde collega die zeer positief in het leven stond. Dit laatste ondanks het feit dat hij door een erfelijke aandoening al een aantal jaren bijna blind was, kanker had overwonnen en in 2024 de diagnose Parkinson kreeg waardoor hij steeds meer moeite had met lopen. Dit jaar werd hij opnieuw door kanker getroffen, waaraan hij, ook nu weer als blijmoedig mens, overleed. Op 12 september 2026 werd Tjepko liefdevol herdacht en is hij daarna in familiekring gecremeerd. We wensen zijn vrouw Joke, kinderen, klein- en achterkleinkinderen veel sterkte en kracht toe bij het verwerken van hun verlies.

 Op 25 september 2026 bereikte ons het bericht dat **Gerrit Reloe** is overleden. Gerrit was zowel binnen als buiten de KMar een heel bekend en geliefd mens. Hij was sociaal, open en altijd benaderbaar. Iedereen wist hem te vinden voor goede raad of advies. Dit gebeurde zowel in zijn KMar-tijd, maar zeker ook in zijn vrije tijd. Hij was altijd met Laura weg of onderweg. Hij was trombonist van een schuiftrombone en speelde in meerdere muziekbandjes. Ook fungeerde hij als voorzitter van de reünievereniging van het SMC. Na zijn opleiding begon Gerrit zijn marechaussee-carrière in het Brabantse Budel. Na de wachtmeester-cursus werd hij geplaast bij de Brigade Eindhoven (Tuinstraat en Hastelweg). Vele jaren later vervulde hij ook nog de functie van Bc Ehv. Ook had hij diverse plaatsingen en functies in Nederland, zowel op staven als op de Brigade Schiphol. Op Schiphol was Gerrit betrokken bij de implementatie van het automatiseringsproces van de KMar. Hierbij vervulde hij een belangrijke rol. Gerrit is ook uitgezonden geweest naar Bosnië. Verder was Gerrit 3 jaar lang geplaast bij het EGF in Italië en hieraan heeft hij mooie herinneringen overgehouden. Onder grote belangstelling is Gerrit op 1 oktober gecremeerd in crematorium Heezerveen te Heeze. Conform de wens van Gerrit en de familie heeft het FSZ een gift gestort in de collectebox voor de Stichting Chirurgische Innovatie van het Catharina Kanker Instituut te Eindhoven. *Correspondentieadres: Familie Reloe, Hastelweg 275, 5652 CV Eindhoven.*

COR VRANKEN 70 JAAR MARVER-LID

De 89-jarige Cor Vranken was onlangs precies 70 jaar lid van de Marechausseevereniging. Naar aanleiding van deze bijzondere mijlpaal reikten Jean van Erp en Jacques Cabollet, ledenbezoekers van het Fonds Sociale Zorg, op 27 augustus namens onze vereniging de bijbehorende jubileumspeld en oorkonde aan Cor uit. De MARVER feliciteert Cor nogmaals van harte met zijn bondsjubileum. Wij zijn hem zeer erkentelijk voor zijn jarenlange trouw aan onze vereniging.

MARVER-JUBILARISSEN IN DE SCHIJNWERPERS

Ook in de derde uitgave van Interventie in 2026 zetten we, natuurlijk met toestemming van de betrokkenen, de leden in de spotlights die recent precies 50, 60 of zelfs 70 jaar lid waren van onze bond. Dit om aan te geven hoe erkentelijk wij zijn voor hun jarenlange trouw aan de MARVER. Jubilarissen, van harte gefeliciteerd!

50 JAAR

Gerard Adams

plaats 1 augustus 2026

datum jubileum Borne

de heer P.A.C. Gouman

plaats Deventer

datum jubileum 1 juni 2026

John Marechal

plaats Roermond

datum jubileum 1 december 2025

Joop Oosterveld

plaats Arnhem

datum jubileum 1 augustus 2026

Breunis van de Pol

plaats Lemmer

datum jubileum 1 augustus 2026

Louis Speijers

plaats Almere

datum jubileum 1 februari 2026

Bert van Zadelhoff

plaats Elst (Gld)

datum jubileum 1 augustus 2026

60 JAAR

Harrie Hoogstraten

plaats Groesbeek

datum jubileum 1 augustus 2026

Dick de Waal

plaats 's-Hertogenbosch

datum jubileum 1 augustus 2026

70 JAAR

Cor Vranken

plaats Venlo

datum jubileum 1 augustus 2026

WIL JIJ JOUW STEENTJE BIJDRAGEN AAN DE SINT-NICOLAAS- EN KERSTACTIE VAN HET FSZ?

Nu de Sinterklaasviering en de kerstdagen alweer snel naderen, besteedt het Fonds Sociale Zorg (FSZ) van de Marechausseevereniging opnieuw extra aandacht aan langdurig zieken, weduwen, weduwnaars, weeskinderen en mindervalide kinderen die bij dit fonds bekend zijn. In de aanloop hiernaartoe kunnen zij rekenen op een persoonlijk bezoek van één van de vrijwilligers van het FSZ en krijgen zij een presentje. Wil jij de Sint-Nicolaas- en Kerstactie van het FSZ die inmiddels voor de 55e keer in successie wordt gehouden, steunen met een financiële bijdrage? Lees dan in dit bericht hoe je dit kunt doen.

Je kunt jouw bijdrage leveren aan de actie door de QR-code te activeren via de in november aanstaande te ontvangen brief of door via internetbankieren een zelfgekozen bedrag over te maken. Vul dit bedrag in, vervolgens het rekeningnummer waar dit naartoe moet (NL34INGB0002749940) en verstuur het ten name van Marechausseevereniging, coördinator Zorg en Nazorg FSZ.

Voor wie en waarom

Het hele jaar door bieden de vrijwilligers van het FSZ sociale zorg en financiële bijstand aan leden van de MARVER of hun nabestaanden. Zij bezoeken langdurig zieke oud-collega's en hoogbejaarde leden die zich nog zeer betrokken voelen bij onze vereniging en de Koninklijke Marechaussee. Verder gaan zij rond Sinterklaas en Kerstmis dus langs bij langdurig zieken, weduwen en weduwnaars, weeskinderen en mindervalide kinderen. Om hen tijdens deze visites te kunnen verrassen met een presentje, is jouw donatie zeer welkom! ←

FNV VEILIGHEID VOORTAAN ACTIEF ALS SAMDEF

➔ FNV Veiligheid, de werkorganisatie van de MARVER en de AFMP, is sinds 1 oktober 2026 actief onder de nieuwe naam Samenwerkende Defensiebonden, ofwel afgekort SamDef. Wij hebben voor deze naamswijziging en een bijbehorend logo gekozen om nog duidelijker tot uitdrukking te brengen dat in onze organisatie de krachten van de twee defensiebonden MARVER en AFMP zijn gebundeld. Door onze kennis en ervaring samen te brengen, vergroten wij al jarenlang onze slagkracht en weerbaarheid binnen Defensie en waarborgen wij de hulp aan de leden van beide bonden. Los van onze nieuwe naam blijven deze uitgangspunten onverminderd van kracht en behouden de MARVER en de AFMP hun identiteit als gewaardeerde belangenbehartigers van militairen en burgermedewerkers bij Defensie. Verder kun je bij ons blijven aankloppen via onze vertrouwde contactgegevens. ←

Tekst & uitleg over medezeggenschapsbegrippen

VAN VERPLICHTE VERSLAGLEGGING TOT LEIDENDE REGELGEVING

Regelmatig geeft Marcel van der Stap als portefeuillehouder 'medezeggenschap' binnen het MARVER-bestuur in Interventie uitleg over een aantal medezeggenschapsbegrippen. Deze keer gaat hij in op de wettelijk verplichte MC-verslaglegging, op de invloed die werknemers dankzij de medezeggenschap kunnen uitoefenen en op de leidende regelgeving op dit gebied.

Het is wettelijk verplicht om notulen te maken van vergaderingen, acties en besluiten van medezeggenschapscommissies, ofwel MC's. Deze verplichting is opgenomen in het Besluit Medezeggenschap Defensie (BMD). Zo staat in het BMD dat MC's niet alleen notulen moeten maken, maar deze ook toegankelijk dienen te houden voor de eigen MC-leden. Een andere verplichting is dat de agenda van een MC-vergadering minimaal zeven dagen van tevoren bekend moet worden gemaakt. Deze termijn geeft medewerkers de tijd om zich in te lezen in de onderwerpen die tijdens een vergadering aan bod zullen komen. Eventuele vragen, zorgen of standpunten kunnen zij vervolgens tijdig doorgeven aan hun vertegenwoordiger in een MC. "De verslaglegging van MC-activiteiten waarborgt een goede communicatie tussen

de MC-leden onderling en houdt bondsbestuurders en de achterban van de bonden op de hoogte van de nieuwste medezeggenschapsontwikkelingen," benadrukt Marcel. "In de meeste gevallen draagt een secretaris zorg voor het maken van de notulen."

Soorten verslaglegging

Marcel vertelt welke verschillende soorten verslaglegging er op MC-gebied zijn. "Allereerst is er de bekende actie- en besluitenlijst van MC's," verduidelijkt Marcel. "Aan de hand van deze lijst kunnen zij op een overzichtelijke, snelle en gemakkelijke manier intern opvolging geven aan hierin vermelde acties en besluiten. Verder doen MC's geregeld woordelijk verslag. Deze verslaglegging is alleen nodig bij juridisch gevoelige kwesties. De vorm die MC's het meest hanteren, is het zogeheten samenvattend verslag. In dit verslag worden belangrijke discussies en afspraken op een kort en bondige manier beschreven. Hiervan worden meestal alleen de hoofdlijnen op papier gezet."

Notulen

Notulen van overlegvergaderingen van het Hoofd Dienstseenheid (HDE) en de MC zijn vaak zeer uitgebreid. Deze dienen dan ook als officieel document, dat beide partijen moeten goedkeuren. Marcel: "Een beknopt verslag van deze vergaderingen kan bijvoorbeeld via het intranet of een mededelingenbord worden gedeeld met het personeel. Onderwerpen die onder een geheimhoudingsplicht vallen, worden in dit overzicht natuurlijk weggelaten."

Jaarverslag

Naast hun reguliere verslagen stellen MC's elk jaar normaal gesproken ook een jaarverslag op. "Dit jaarverslag vormt een officieel document," aldus Marcel. "Hierin worden de belangrijkste behaalde resultaten, waaronder de advies- en instemmingsaanvragen, gepresenteerd aan de achterban."

Invloed uitoefenen

Het HDE is de vaste overlegpartner van de medezeggenschap. "In het BMD is vastgelegd dat zij samen moeten overleggen over uiteenlopende personele onderwerpen en andere belangrijke ontwikkelingen," vertelt Marcel. "Via de MC kunnen medewerkers invloed uitoefenen op de bedrijfsvoering, de ambities en de specifieke reorganisatietrajecten van hun eenheid. Dankzij de medezeggenschap zijn hun belangen dus optimaal gewaarborgd."

BMD & URD

De medezeggenschap werkt samen met de werkgever aan optimale werkomstandigheden voor zowel de organisatie als voor de betrokken medewerkers. Marcel: "Dit gebeurt altijd volgens de afspraken in het BMD en in de Uitvoeringsregeling Reorganisaties Defensie (URD, red.). Artikel 29 van het BMD verplicht een commandant bijvoorbeeld om vooraf advies te vragen over relevante voorgenomen maatregelen. Dit adviesrecht heeft onder meer betrekking op personeelsbeleid, arbeidsvoorwaarden en organisatieveranderingen. Wat dat betreft is de regelgeving bij de medezeggenschap altijd leidend." ←

LANDELIJKE MEDEZEGGEN- SCHAPSDAG VAN DE MARVER

De Marechaussee-
vereniging verzorgt op
woensdag 18 november een
nieuwe landelijke medezeggen-
schapsdag in Schaarsbergen. Alle
MC-leden en MC-werkgroepleden
van onze vereniging en die van
onze zusterbond AFMP zijn van
harte welkom tijdens deze dag,
die duurt van 10.00 tot 15.00
uur. Als het goed is hebben
zij allemaal een uitnodiging
ontvangen. Ontving je nog geen
uitnodiging, maar wil je onze
landelijke medezeggen-
schapsdag niet missen? Stuur dan via
m.vanderstap@marver.nl een
uitnodigingsverzoek aan Marcel
van der Stap, portefeuillehou-
der 'medezeggenschap' in het
MARVER-bestuur.

KADERLEDEN BEZOCHTEN VANUIT HUN ROL IN DE MC LTC DE BRIGADE CARIBISCH GEBIED

Een groep kaderleden van de MARVER en een afvaardiging van de medezeggenschapscommissie Landelijk Tactisch Commando (MC LTC), waarvan een aantal van hen ook deel uitmaken, brachten onlangs een werkbezoek aan de Brigade Caribisch Gebied. Op Aruba, Bonaire, Curaçao en Sint Maarten voerden zij waardevolle en open gesprekken met de collega's van deze brigade.

Eén van de belangrijkste gespreksonderwerpen tijdens het werkbezoek aan de Brigade Caribisch gebied was het bekende 'winkelmandje'. Dit mandje bestaat uit een samenstelling van producten, die een extern bedrijf waarmee Defensie een contract had elk half jaar beoordeelde op de bijbehorende kostprijzen. Op basis hiervan werd een toelage per eiland of land berekend waarmee de collega's van de Brigade Caribisch gebied zouden moeten kunnen rondkomen. De uiteindelijke toelage is afgestemd tussen de HDP en de vakcentrales. Vanuit het Caribisch gebied hebben diverse OPCO's rekestten hierover opgesteld en tekenden meerdere collega's bezwaar aan tegen de berekening van deze toelage.

Grote verschillen

Duidelijk werd dat er grote verschillen zitten in de berekening hiervan, die bovendien niet transparant is voor de betrokken collega's. Dit zorgde voor het nodige wantrouwen en voor twijfels over de koopkracht van de collega's en hun gezinnen in het buitenland. Samen met externe ketenpartners willen de collega's in het Caribisch gebied en de MC LTC verder onderzoek doen naar de toelage. Defensie schakelde onlangs al een nieuw extern bedrijf in, maar helaas leidde dit tot nu toe niet tot de gewenste

duidelijkheid en openheid over dit onderwerp. Zowel onze kaderleden als de MC LTC hopen dat die duidelijkheid er snel alsnog komt. De gevolgen hiervan strekken zich niet alleen uit tot onze collega's en onze leden in het Caribisch gebied.

Plan Versterking Grens

Naast het 'winkelmandje' spelen er nog meer zaken in dit gebied die de bedrijfsvoering en de rechtspositie van medewerkers mogelijk kunnen gaan raken. Hierbij kun je denken aan de einddatum van het Plan Versterking Grens (PVG) dat in het Caribisch gebied is gepositioneerd. Hierbij wordt samengewerkt met lokale autoriteiten en instanties. Een mogelijke voortzetting van het PVG per februari 2028 zou betekenen dat arbeidsplaatsen langer blijven bestaan en dat we meer personeel in het Caribisch gebied houden. De borging van materiele zaken die benodigd zijn voor de ondersteuning en samenwerking vanuit PVG-gelden behoeft volgens de MC LTC wel de nodige aandacht.

De kaderleden en de MC LTC-leden hopen dat het aantreden van een nieuwe commandant voor de Brigade Caribisch gebied een positieve invloed zal hebben op diverse bedrijfsvoeringsaspecten en op de mogelijke rechtspositionele gevolgen van besluiten die de bevoegde gezagen nemen. ←

PRESENTATIE VAN ONS NATIONAAL RAPPORT TIJDENS 134^E AV EUROMIL

In het Ierse Naas vond op 9 oktober 2026 de 134^e Algemene Vergadering (AV) plaats van EUROMIL, de Europese organisatie van militaire verenigingen en vakbondsorganisaties waarbij de MARVER en de AFMP zijn aangesloten. Net als diverse andere EUROMIL-leden presenteerden wij tijdens deze AV ons nieuwste nationaal rapport. Hierin schetsen wij de meest actuele defensie-ontwikkelingen in ons land.

In het nationaal rapport gaan we onder meer in op het 17 juli 2026 tussen Defensie en de bonden bereikte arbeidsvoorwaardenakkoord 2026-2028 voor defensiemedewerkers. Dit akkoord omvat zoals je ongetwijfeld weet onder andere een salarisverhoging van 6,5% per 1 september van dit jaar en een salarisverhoging van 2% met ingang van 1 januari 2028. Verder onderschrijven wij in het rapport de bevindingen van de Onderzoeksraad voor Veiligheid in het rapport 'Oefenen in balans. Veilig toewerken naar een parate krijgsmacht.' Het achterliggende onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van twee ongevallen met dodelijke afloop tijdens oefeningen van de Landmacht in 2025. De Onderzoeksraad concludeert dat het op een veilige manier oefe-

nen door de snelle groei die Defensie op dit moment doormaakt onder druk staat en dat er meer aandacht moet worden besteed aan veiligheid tijdens oefeningen. Wij kunnen ons vinden in de geformuleerde aanbevelingen. De Onderzoeksraad adviseert om meer balans in het oefenen aan te brengen, om toezicht voortaan te laten uitoefenen door een vaste oefenleiding en om rekening te houden met de vermoeidheid en het ervaringsniveau van de betrokken militairen.

Wachtlijsten bij Defensie

Ook gaan wij in ons nationaal rapport in op de diverse signalen die wij de afgelopen tijd ontvingen over wachtlijsten voor sollicitanten bij Defensie. Wij verwijzen naar een NOS-interview op 8 april van dit jaar waarin AFMP-voorzitter Ruud Bergsma zijn licht laat schijnen op deze wachtlijsten. "Omdat het aantal sollicitaties voor diverse functies op instapniveau op dit moment de capaciteit overschrijdt om de toestroom van nieuwe collega's te verwerken, is Defensie niet in staat om hen direct te screenen en op te leiden," benadrukte Ruud tegenover de NOS. "Wat dat betreft is de absorptiecapaciteit van Defensie momenteel onvoldoende. De organisatie is er nog niet op toegerust om een groot aantal mensen op te nemen en op te leiden."

Wil jij het volledige nationaal rapport lezen dat wij in Ierland presenteerden? Scan dan de QR-code.

MARVER & AFMP ONTVINGEN LEDEN VAN NORTHERN GROUP

Vertegenwoordigers van onze collega-vakbonden uit Denemarken, Duitsland, Ierland, Luxemburg en Zweden verzamelden zich onlangs op het kantoor van de MARVER en de AFMP in Amersfoort voor de nieuwste meeting van de Northern Group van EUROMIL. De Northern Group vormt een informele groep van 7 Noordwest-Europese landen die zijn aangesloten bij EUROMIL. Dit jaar hadden wij de eer om hen te mogen ontvangen tijdens deze meeting, die is bedoeld om van elkaar te leren, informatie uit te wisselen en te bepalen welk mandaat wij voor de komende periode meegeven aan het EUROMIL-bestuur. België behoort ook tot de Northern Group, maar moest helaas verstek laten gaan.

MARVER-voorzitter Sven Schuitema trapte de meeting af. Hij gaf tekst en uitleg over het Nederlandse poldermodel en vertelde hoe de MARVER en de AFMP zich tot de model verhouden. Hij maakte de aanwezige leden van de Northern Group duidelijk hoe wij als Nederlanders denken over begrippen als overleg en invloed. Vervolgens spraken de leden over de onderlinge verschillen op vakbondsg gebied, waardoor we het nodige van elkaar konden opsteken. Tijdens de meeting bleek dan ook hoe waardevol het is om ons belangrijke vakbondswerk vanuit meerdere perspectieven te bekijken.

Nuttige discussie

Hierna volgde een nuttige discussie over de flexibele schil die reservisten vormen voor de defensieorganisatie van de bij de Northern Group aangesloten landen. Al snel werd tijdens deze discussie duidelijk dat verschillende landen grote ambities hebben als het gaat om deze flexibele schil, maar dat deze in de praktijk vaak niet worden waargemaakt. De deelnemers gingen onder meer in op de diverse contractvormen voor

reservisten en op de wijze waarop zij bij een vakbond zijn aangesloten.

EUROMIL na 2029

'EUROMIL na 2029' was het discussiethema tijdens het middagprogramma van de Northern Group-meeting. De centrale vraag bij deze discussie was hoe de Noordwest-Europese landen aankijken tegen de ontwikkeling en positie van EUROMIL in de nieuwe mandaatperiode 2029-2033. Vragen die de revue passeerden, waren hoe de bestuursstructuur er dan moet uitzien en hoe het bestuur dient te worden samengesteld. Een constructieve discussie over dit onderwerp leidde uiteindelijk tot twee voorgestelde modellen voor deze bestuursstructuur. Om de Noordwest-Europese leden van de Northern Group de tijd te geven om deze opties zorgvuldig af te wegen, werd besloten om tijdens de volgende Algemene Vergadering van EUROMIL in Ierland een definitieve keuze te maken.

Tijdens deze AV hebben wij de voorzittershamer van de Northern Group trouwens overgedragen aan België. ←

DEFENSIE IN DE MEDIA

De MARVER volgt het defensienieuws in de nationale en internationale media op de voet. Bij dit nieuws speelt het ministerie van Defensie vaak een prominente rol en is onze vereniging een luis in de pels als hierbij de rechtspositie van jou als militair of burgermedewerker op het spel staat. In de rubriek 'Defensie in de media' bieden wij jou regelmatig een bloemlezing van de meest opvallende nieuwsberichten in het afgelopen kwartaal.

6.000 militairen voltooien Nijmeegse Vierdaagse

Ongeveer 6.000 militairen passeerden op **24 juli** de finishlijn van de 108e editie van de Nijmeegse Vierdaagse. Onder hen waren ongeveer 2.500 Nederlanders. De militairen legden dagelijks 40 kilometer af met een bepakking van 10 kilo op hun rug. De militaire deelnemers waren afkomstig uit 37 verschillende landen. Niet alle deelnemers haalden de eindstreep. Zoals elk jaar waren er de nodige uitvallers. De overgrote meerderheid finishte traditiegetrouw op het militaire terrein Charlemagne, waar de lopers hun Vierdaagsekreuz ontvingen.

Defensie helpt bij bestrijding grote natuurbrand in België

Defensie leverde een belangrijke bijdrage aan de bestrijding van de op **14 augustus** uitgebroken brand in het Belgische natuurpark De Hoge Venen. Met ruim 3000 aan getroffen hectaren ging het om de grootste natuurbrand ooit in de geschiedenis van onze zuiderburen. Direct na het uitbreken van de brand schoot ons land te hulp. Defensie stuurde twee zware Chinook-transporthelikopters die waren uitgerust met zogeheten bambi buckets om duizenden liters water per vlucht te schep- pen en te lossen. Ondanks een technisch defect bij een van de toestellen, hervatten de herstelde eenheden vanuit Nederland herhaaldelijk de blusvluchten in moeilijk

bereikbare gebieden. **Begin augustus** hielp Defensie ook bij de bestrijding van een grote brand in natuurgebied De Rosmolen bij het Noord-Limburgse Oostrum. De Luchtmacht zette toen eveneens transporthelikopters met bambi buckets in om de brandweer te ondersteunen bij het blussen.

'WODG bevat aspecten die ingaan tegen alles waar wij voor staan'

In de radiotalkshow *Spraakmakers* op NPO Radio 1 uitte Ruud Bergsma, voorzitter van onze zusterbond AFMP, op **14 augustus** opnieuw zijn zorgen over het voorstel voor de Wet op de Defensiegereedheid (WODG), dat inmiddels naar de Tweede Kamer is gestuurd. De WODG moet Defensie bijvoorbeeld vijf jaar lang de kans bieden om tijdelijk af te wijken van lokale regels en milieuregels, zodat er meer in Nederland kan worden geoefend. "Wij hebben begrip voor allerlei zaken die nodig zijn om Defensie weer breed inzetbaar te maken, maar dit wetsvoorstel bevat ook aspecten die ingaan tegen alles waar wij als defensievakbond voor staan," zo zei Ruud. "En dan heb ik het onder andere over het belang van goed overleg over de rechtspositie, veiligheid en gezondheid van militairen en burgermedewerkers."

Oproep aan kabinet: Los ereschuld aan Afghaanse vluchtelingen in

Op **15 augustus** was het vijf jaar geleden dat Kabul in handen viel van de Taliban. In een daags hiervoor online gepubliceerd opiniestuk in NRC riepen Hans Spekman, voorzitter van de FNV, Frank Candel,

AMALIA SLUIT PERIODE BIJ LUCHTMACHT AF

Prinses Amalia rondde op **7 juli** haar opdracht af als militair werkstudent bij de Luchtmacht. Na de zomerperiode vervolgde zij haar traject binnen Defensity College, maar dan bij de Marine. Zo zette zij haar kennismaking voort met diverse defensieonderdelen. Ook de werkzaamheden bij de Luchtmacht waren onderdeel van het Defensity College-programma. Voor prinses Amalia begon haar traject bij de Bestuursstaf van het ministerie van Defensie. Ook volgde zij de Algemene Militaire Opleiding (AMO).

bestuursvoorzitter van VluchtelingenWerk Nederland en Anne-Marie Snels, voormalig voorzitter van de AFMP, het kabinet op om eindelijk verantwoordelijkheid te nemen voor Afghaanse oud-collega's. Volgens de auteurs wachten nog altijd ongeveer 150 voormalige ambassade- en defensiebewakers in Afghanistan op bescherming, terwijl ruim 4.600 door de overheid geëvacueerde Afghanen in Nederland te maken hebben met onzekerheid over hun toekomst.

Slachtoffers van Japanse onderdrukking in Tweede Wereldoorlog herdacht

Bij het Indisch Monument in Den Haag werd op **15 augustus** uitgebreid stilge-

staan bij de capitulatie van Japan 81 jaar geleden. Met deze capitulatie kwam op deze dag in 1945 een einde aan de Tweede Wereldoorlog voor het Koninkrijk der Nederlanden. Tijdens de ceremonie zijn alle burgerdoden en militaire slachtoffers van de Japanse onderdrukking herdacht. Premier Jetten en minister van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport Sterk legden namens de ministerraad een krans bij het monument. Commandant der Strijdkrachten generaal Onno Eichelsheim vertegenwoordigde Defensie. Met een defilé langs het Indisch Monument werd de ceremonie afgesloten.

Forse KMar-uitbreiding in Caribisch Nederland

De komende anderhalf tot twee jaar breidt de Koninklijke Marechaussee (KMar) fors uit in Caribisch Nederland. Dit bevestigde een KMar-woordvoerder op **15 augustus** aan Bonaire.nu. Op de eilanden Bonaire, Sint Eustatius en Saba komen er in totaal ongeveer vijftig zogeheten 'voltijds-equivalenten' bij. Het overgrote deel van hen wordt ingezet op Bonaire. Volgens de KMar is de uitbreiding noodzakelijk om beter invulling te kunnen geven aan de wettelijke taken van de organisatie. Het personeelsbestand in Caribisch Nederland wordt gefaseerd uitgebreid. Hierbij gaat het zowel om lokaal personeel dat via de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN) wordt uitgebreid als om militair personeel dat vanuit Europees Nederland op de drie Caribische eilanden wordt geplaatst.

Fly-by van Luchtmacht bij Formule 1 in Zandvoort

Voorafgaand aan de start van de Formule 1-race in Zandvoort op **23 augustus** vlogen een Chinook-transporthelikopter en vijf F-35 gevechts-

vliegtuigen over de tribunes. Met deze fly-by bracht de Luchtmacht een militaire groet aan het internationale publiek en aan de deelnemers aan deze race, onder wie Max Verstappen. De toestellen vlogen tijdens de zogeheten pre-race show boven het racecircuit. Daarnaast verzorgde het Orkest Koninklijke Luchtmacht de muzikale begeleiding bij het door zangeres Davina Michelle gezongen Wilhelmus.

'KMar moet meer militair inzetbaar zijn'

“**D**e KMar van de toekomst moet niet alleen sterk zijn in civiele politietaken, maar ook meer militair inzetbaar zijn. Technologisch sterker, militair robuuster en klaar om op te treden.” Dit zei Maarten Schurink, secretaris-generaal bij het ministerie van Defensie, op **27 augustus** in de Fokker Terminal in Den Haag. Hij sprak daar namens minister van Defensie Yeşilgöz-Zegerius bij de commandowissel van de KMar. Luitenant-generaal Roger Costongs nam het bevel over van ranggenoot Annelore Roelofs. De secretaris-generaal benadrukte dat de KMar voor grote uitdagingen staat. Volgens Schurink moet de KMar zich in de veranderende wereld meer richten op haar militaire hoofdtaak: de bescherming van ons eigen land en dat van onze bondgenoten. “Tegelijk blijft ook het gewone politiewerk belangrijk.”

Nieuwe voertuigen voor de Luchtmobiele Brigade

Op **27 augustus** meldde staatssecretaris van Defensie Boswijk in een brief aan de Tweede Kamer dat Defensie nieuwe voertuigen wil aanschaffen voor

11 Luchtmobiele Brigade. De aan te schaffen voertuigen zijn bedoeld om militairen van de infanteriebataljons direct of na een luchtverplaatsing over de grond te vervoeren. Potentiële tegenstanders beschikken steeds vaker over geavanceerde luchtverdediging. Hierdoor kunnen militairen niet altijd met helikopters of parachutes meteen op de gewenste locatie worden ingezet. Met de nieuwe voertuigen kunnen zij zich vanuit het achtergebied of landingsgebieden snel en verspreid naar het uiteindelijke inzetgebied verplaatsen.

Defensie & KNVB gaan maatschappelijk partnerschap aan

Defensie en de Koninklijke Nederlandse Voetbalbond (KNVB) zetten op **14 september** in Zeist hun handtekening onder een maatschappelijk partnerschap. Met dit partnerschap streven zij naar eigen zeggen naar ‘een verbonden en weerbare samenleving’. Samen willen zij de verbinding tussen Defensie en de maatschappij vergroten en zorgen voor meer waardering voor militairen, burgermedewerkers en reservisten. Een mooi podium voor deze laatste

doelstelling vormen de interlands van het Nederlands voetbalelftal. Militaire kapellen en fanfares kunnen hieraan bijvoorbeeld ceremoniële bijdragen leveren en op video-schermen kan aandacht worden besteed aan veteranen.

Alsnog erkenning voor militairen die na de MH17-ramp zijn ingezet

Militairen, politieagenten en andere hulpverleners die na het MH17-drama op 17 juli 2014 zijn ingezet, kunnen alsnog de Herinneringsmedaille voor Humanitaire Hulpverlening bij Rampen tegemoet zien. Zij krijgen deze herinneringsmedaille voor de veiligstelling, berging, repatriëring of identificatie van de slachtoffers van deze ramp. Minister van Defensie Yeşilgöz-Zegerius informeerde de Tweede Kamer op **18 september** via een brief over de erkenning.

De MARVER is blij dat ruim 12 jaar na dato hun inzet hiermee eindelijk officieel wordt erkend. “Ik ben verheugd dat het enorm waardevolle en loodzware werk van onze militairen en natuurlijk ook van al die anderen na de ramp met de MH17 alsnog wordt beloond met een zwaar verdiende herinneringsmedaille,” zegt MARVER-voorzitter Sven Schuitema. “Deze collega's hebben het voor de betrokken families en heel ons land mogelijk gemaakt om alsnog waardig afscheid te kunnen nemen van de Nederlandse slachtoffers. Daarom verdienen zij tot op de dag van vandaag ons diepste respect. Met de herinneringsmedaille krijgen hun inspanningen een voor iedereen zichtbare erkenning.” ←

BONCADEAU!

Stuur jouw oplossing van de puzzel vóór **9 december 2026** naar de redactie van Interventie via dit e-mailadres: puzzel@marver.nl. Vergeet niet jouw adres te vermelden in de mail, want onder de juiste inzendingen verloten wij een boncadeau ter waarde van 25 euro! Uit de goede oplossingen van de puzzel uit het vorige nummer kwam **Laurens Klijn** uit **Oosterbeek** als winnaar naar voren.

KRUISWOORDRAADSEL

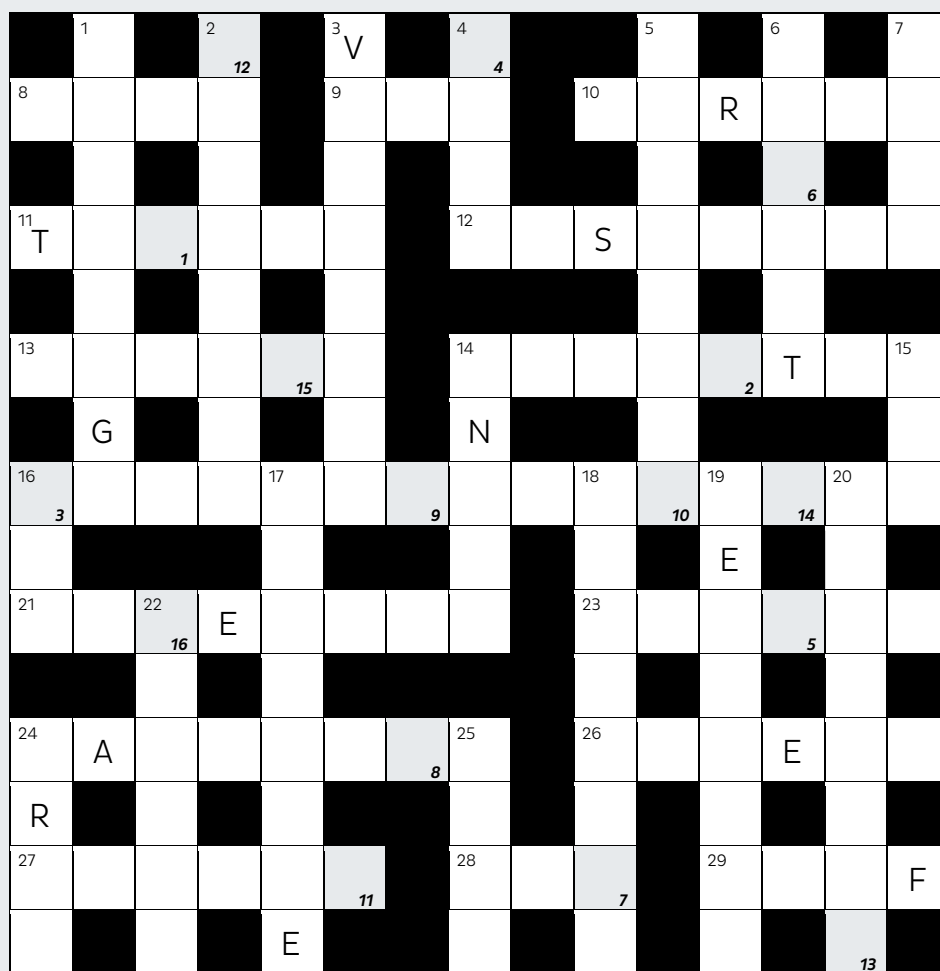
Verschuif de letters van de gegeven woorden zodanig dat steeds een ander, correct woord wordt gevormd. Wordt bijvoorbeeld RATS gegeven, dan is óf STAR óf ARTS het in te vullen woord. Om u alvast wat op weg te helpen zijn de letters van FREGAT EVERTSEN al eenmaal ingevuld.

HORIZONTAAL

- 8. Mast
- 9. Are
- 10. Kroten
- 11. Latten
- 12. Krotbaas
- 13. Ginger
- 14. Trok u Abe?
- 16. Marco vond nog mie
- 21. Gele port
- 23. Pestte
- 24. Proost, Pa!
- 26. Raster
- 27. Riedel
- 28. Oké
- 29. Re fa

Verticaal

- 1. Toergast
- 2. Meipruim
- 3. Gist even
- 4. Haka
- 5. Cor en Lot
- 6. Vat 'n os
- 7. Rats
- 14. Pokon
- 15. Gru
- 16. Loc
- 17. Loei daar
- 18. Las 't boek
- 19. Pre-retro
- 20. Als regen
- 22. Tegels
- 24. Terp
- 25. Koot

OPLOSSING

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----

KRINGVOORZITTERS

Kring Schiphol

Robert Tacx
schiphol@marver.nl

Kring NAD

Wim Groeneweg
nad@marver.nl

Kring West

Ronald Breg
west@marver.nl

Kring LTC

Christiaan Bouwknegt
ltc@marver.nl

Kring Midden

Anita Knegt
midden@marver.nl

Kring Noord

Johan Bruinsma
noord@marver.nl

Kring Zuid

Anthony van Oosten
zuid@marver.nl

CONTACT

Algemene adresgegevens

Johan van Oldenbarneveltlaan 46
3818 HB Amersfoort
085 - 8900 480
maandag t/m donderdag telefonisch bereikbaar van 11.00 tot 12.30 uur en van 13.30 tot 15.00 uur. Tijdens de overige kantoor tijden tussen 8.30 en 17.00 uur - ook op vrijdag - kun je een terugbelverzoek inspreken via onze voicemail.
info@marver.nl, www.marver.nl
NL49INGB0000513044

Afdeling Individuele

Belangenbehartiging (IB)

Je kunt bij onze afdeling Individuele Belangenbehartiging terecht met al jouw juridische en rechtspositionele vraagstukken.
ib@marver.nl

Ledenadministratie

Onze ledenadministratie helpt je met alle vragen over jouw lidmaatschap, ledenvoordelen en verzekeringen.
la@marver.nl

Leden worden vriendelijk verzocht de afdeling ledenadministratie tijdig te informeren over:

- veranderingen in hun persoonsgegevens (naam, adres);
- het verlaten van de dienst om elders te gaan werken;
- een ambtsjubileum, leeftijdsontslag, opname in het ziekenhuis en uitzendingen.

Adreswijzigingen kunnen per brief, e-mail (la@marver.nl), telefoon of via de website worden doorgegeven. Je kunt je lidmaatschap opzeggen door een brief te sturen naar: Johan van Oldenbarneveltlaan 46, 3818 HB Amersfoort, t.a.v. Ledenadministratie. Een opzegging kun je ook via e-mail doorgeven aan onze ledenadministratie.

Sluitingsdatum kopy

Interventie nummer 4, 2026 sluit op 9 december en verschijnt op 18 december 2026.

Uw nieuwe thuis begint hier.

Hypotheekadvies op maat, speciaal voor militairen en defensiemedewerkers.

Wij begrijpen uw situatie

Van uw eerste woning tot een verbouwing, verhuizing of verduurzaming, DFD kent de financiële bijzonderheden van uw loopbaan, zoals VEB, TOD en IKB, en vertaalt die naar een hypotheek die écht bij u past.

dfd.nl

Verzekeringsspecialist voor Defensie sinds 1994
(040) 20 73 100 | dfd.nl | dfd@dfd.nl

FONDS SOCIALE ZORG (FSZ)

Voorzitter

Theo Wielens
053 - 572 10 60
06 - 42 16 94 43
voorzitter@fondssocialezorg.nl

Secretaris

Hans Walvius
0577 - 41 16 42
06 - 10 76 93 00
secretaris@fondssocialezorg.nl

Penningmeester

Alexandra Schaap-Zoet
06 - 23 20 14 51
aschaapzoet@marver.nl

Coördinator Zorg en Nazorg (ledenbezoekers)

Bert Tuentner
06 - 10 12 06 97
zorgennazorg@fondssocialezorg.nl

Coördinator verjaardagsactie

Gerrit Sels
0299 - 47 12 42
06 - 22 44 49 26
verjaardagsactie@fondssocialezorg.nl

Coördinator inkoop

Tom Werkhoven
06 - 36 48 50 83
inkoop@fondssocialezorg.nl

Coördinatoren (web)winkel

Frits Aalbers
06 - 10 91 10 65
winkel@fondssocialezorg.nl

Wim Schouten
06 - 23 11 47 24
webwinkel@fondssocialezorg.nl

COLOFON

Uitgave van Samenwerkende Defensiebonden onder verantwoordelijkheid van de Marechausseevereniging De Marechausseevereniging is lid van de Algemene Centrale van Overheidspersoneel (ACOP). In deze centrale zitten FNV Overheid (burgerpersoneel Defensie), de MARVER en de AFMP. Zij voeren het overleg in het Sectoroverleg Defensie (SOD).

De inhoud van Interventie valt onder de verantwoordelijkheid van het Hoofdbestuur van de Marechausseevereniging, behoudens artikelen op naam en de inhoud van de opgenomen advertenties. De redactie behoudt zich het recht voor om ingezonden artikelen te weigeren of te redigeren. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder voorafgaande toestemming van de redactie.

redactie Bart Manders, Pauline de Casparis, Reinier van Deelee, Sven Schuitema
Johan van Oldenbarneveltlaan 46, 3818 HB Amersfoort; redactie@marver.nl

ontwerp & vormgeving Margo Witte, concept & design, Amsterdam
oplage 6.700

verschijning Vier keer per jaar

website www.marver.nl

e-mail redactie@marver.nl

druk Senefelder Misset

PROFITEER VAN AANTREKKELIJKE KORTING MET LEDENVOORDEEL FNV

Ledenvoordeel FNV biedt leden van MARVER flinke kortingen op allerlei producten en diensten. Naast de jaarvoordelen waar je heel het jaar gebruik van kunt maken, bieden we ook tijdelijke voordelen. Deze vind je elke maand op ledenvoordeelfnv.nl. Je kunt je ook inschrijven voor de maandelijkse nieuwsbrief, zodat je nooit een voordeel mist!

TIJDELIJK VOORDEEL

Maandelijks vele nieuwe voordelen op ledenvoordeelfnv.nl

MIEGO DEENSE AUDIO MET 30% LEDENVOORDEEL

MIEGO maakt al 15 jaar geluid dat mensen in beweging houdt: koptelefoons, oordopjes en speakers met kenmerkende Deense afwerking. Van sportieve earbuds tot premium over-ear noise-cancelling. Speciaal voor leden van de MARVER nu 30% korting op het complete assortiment tot en met 30 november. Ontdek het volledige aanbod op de partnerpagina.

Dit voordeel is geldig t/m 30 november 2026

30% KORTING

PINEUT EXCLUSIEF VOORDEEL BIJ PINEUT

Ontdek originele bakmixen, drankjes en DIY-cadeaus die je eenvoudig zelf maakt en samen beleeft. Alle producten worden met zorg samengesteld in het sociale productiehuis, waar Pineut werkt aan gelijke kansen en persoonlijke ontwikkeling. Als lid van de MARVER ontvang je 15% korting op je bestelling vanaf € 50,-.

Dit voordeel is geldig t/m 30 november 2026

15% KORTING

ARTIS VOORDEELIG DAGJE UIT NAAR ARTIS

Profiteer van €10,- korting op ARTIS-Park, de oudste dierentuin van Nederland. Van verwondering in het nieuwe Aquarium tot aan waterpret bij de olifantenkalfjes. Ook ontvang je €8,- korting op de twee musea. Bezoek ARTIS-Microbia, 's werelds enige microbenmuseum, of ontdek ARTIS-Groote Museum, het interactieve natuurmuseum van Amsterdam. Alle redenen om een dagje ARTIS te plannen!

Dit voordeel is geldig t/m 30 november 2026

€8-10,- KORTING

JAARVOORDEEL

SPEEDCOMFORT SNELLER EEN COMFORTABEL WARM HUIS

Fijn thuis komen in een aangenaam warm huis? Met SpeedComfort wordt je woning sneller en gelijkmatig warm, zonder gedoe. Je klikt de compacte ventilatoren eenvoudig onder je radiator en geniet direct van meer comfort. Fluisterstil, duurzaam geproduceerd in Nederland en goed voor tot 22% energiebesparing.

25% KORTING

JAARVOORDEEL

UNIVÉ KORTING OP VERZEKERINGEN

Een klein ongeluk kan grote gevolgen hebben. Met de aansprakelijkheidsverzekering van Univé ben je verzekerd voor schade die je per ongeluk veroorzaakt. Dat geeft rust. Ook schade door je huisdier is meeverzekerd. MARVER-leden krijgen 5% korting. Bekijk je voordeel en regel het eenvoudig online.

5% KORTING

DE JONG INTRA VAKANTIES 5% KORTING BIJ DE JONG INTRA VAKANTIES

De Jong Intra Vakanties is dé reisexpert met kennis over jouw vakantiebestemming. Ze geven graag een goed advies en denken met je mee mocht je nog geen keus gemaakt hebben. Via Ledenvoordeel FNV ontvang je 5% korting over vakanties met de bus, trein en auto.

5% KORTING

GREENCHOICE EXCLUSIEF FNV-VOORDEEL BIJ GREENCHOICE

Als MARVER-lid profiteer je van scherpe tarieven en aantrekkelijke kortingen op je energiecontract, 100% groene stroom uit Nederland én steun je natuurprojecten via het programma Natuur voor Morgen. Jij kiest, Greenchoice regelt de rest.

VOORDEEL OP ENERGIE

NHA 12% KORTING ÉN GRATIS TABLET BIJ NHA

Wil jij jezelf graag verder ontwikkelen? Waar wacht je op? Bij NHA vind je 700+ thuisstudies waarmee je in je eigen tempo studeert! Van een cursus Schilderen of Fotografie tot een taalcursus Spaans. Als MARVER-lid profiteer je van 12% korting én ontvang je een gratis tablet! Vraag je gratis proefles aan of schrijf je direct in via nha.nl/fnv

12% KORTING

Onze jaarpartners:

MIS NIETS! SCHRIJF JE SNEL IN VOOR DE NIEUWSBRIEF OP LEDENVOORDEELFNV.NL

Onder voorbehoud van druk- en zetfouten.

Kijk op de website voor **de speciale maandaanbiedingen!**

UIT DE PRAKTIJK

AANSPREKENDE RESULTATEN
OP HET GEBIED VAN INDIVIDUELE
BELANGENBEHARTIGING

‘LAAT JE NIET AFSCHEPEN MET HALVE TOEZEGGINGEN OVER JOUW FUNCTIEWAARDERING’

Voor deze editie van ‘Uit de praktijk’ voelen wij Pauline de Casparis, hoofd individuele belangenbehartiging bij onze vereniging, aan de tand over de functiewaarderingszaken van twee MARVER-leden die zij behandelt. Ook vragen wij Pauline welke stappen je als militair of burgermedewerker kunt zetten als je het niet eens bent met je functiewaardering.

Welke concrete zaken kwamen onlangs op jouw pad?

“Ik behartig de belangen van een militair én een burgermedewerker, die bij hun werkgever een formeel verzoek hadden ingediend tot functieonderhoud. Hun huidige taken wijken af van de werkzaamheden die in hun functieomschrijving staan. Zij vonden dat hier ook een hogere schaal bij hoorde.”

Hoe verliep alles voor de burgermedewerker?

“Nadat deze burgermedewerker een rekest had ingediend, erkende het bevoegd gezag dat zijn werkzaamheden opnieuw moesten worden beschreven en dat hier een hogere schaal bij paste. De ingangsdatum van de hogere schaal was echter gesteld op de datum waarop het rekest was ingediend, terwijl er al jarenlang over functieonderhoud werd gesproken.”

Wat gebeurde er in de zaak van de militair?

“Zijn rekest werd afgewezen. Vervolgens maakte ik bezwaar tegen de weigering om zijn werkzaamheden opnieuw te beschrijven. Tijdens het bezwaar kreeg ik te horen dat de functiebeschrijving wordt aangepast en dat hij tot adjudant wordt bevorderd. Ons lid vindt echter dat dit met terugwerkende kracht moet gebeuren, dus vanaf het moment dat hij de afwijkende werkzaamheden verrichtte. Het

bevoegd gezag gaat uit van de datum waarop zijn verzoek om een heroverweging van zijn functiewaardering is ingediend.”

Wat is voor de MARVER-leden de huidige stand van zaken?

“Hun zaken lopen nog. Voor zowel de burgermedewerker als de militair konden we dus wel een voorlopig resultaat boeken, maar is er nog de nodige discussie over de terugwerkende kracht.”

Welke tips heb je voor andere leden die het niet eens zijn met hun functiewaardering?

“Wijken jouw werkzaamheden af van wat er in jouw functiebeschrijving staat? Dien dan een rekest in waarin je verzoekt om jouw functie opnieuw te laten beschrijven. Klopt de beschrijving van je werkzaamheden wel, maar ben je het niet eens met de waardering van je functie? Dien dan een rekest in tot functieherwaardering. We adviseren je om hierover eerst advies in te winnen bij de MARVER. Verder doe je er verstandig aan om waar mogelijk wat functiebeschrijvingen van functies met vergelijkbare werkzaamheden, taken en verantwoordelijkheden te verzamelen. Laat je niet afschepen met halve toezeggingen dat jouw werkzaamheden in een reorganisatie opnieuw beschreven en gewaardeerd worden. Soms kan het namelijk jaren duren voordat het zover is of gebeurt het helemaal niet. Bovendien zijn functiewaarderingskwesties niet eenvoudig met terugwerkende kracht te repareren. De datum van de indiening van jouw rekest is hierbij in elk geval belangrijk.”

Ben jij het oneens met jouw functiebeschrijving of -waardering? Neem dan voor hulp en advies contact op met de collega's van onze afdeling individuele belangenbehartiging via ib@marver.nl ■